Bożena Hojka
Agnieszka Wandel

70

Od Katedry Bibliotekoznawstwa do Instytutu Nauk o Informacji i Mediach

70 lat aktywności naukowej i dydaktycznej | 1956–2026

Bożena Hojka
Agnieszka Wandel

Od Katedry Bibliotekoznawstwa do Instytutu Nauk o Informacji i Mediach

70 lat aktywności naukowej
i dydaktycznej | 1956–2026

Wrocław 2026

Bożena Hojka, Agnieszka Wandel
Od Katedry Bibliotekoznawstwa do Instytutu Nauk o Informacji i Mediach. 70 lat aktywności naukowej i dydaktycznej 1956–2026

Recenzja: Bożena Koredczuk

Redakcja: Anna Lubińska
Selekcja i układ materiałów graficznych: Ewa Repucho
Projekt typograficzny: Wojciech Sierżęga

Grafika na okładce: *Pontificale ecclesiae metropolitanae Halicensis postea Leopoliensis*, XIV w., źródło: Biblioteka Narodowa

Fotografia na skrzydełku okładki: Magdalena Marcula

Fotografie, jeżeli nie podano autora, pochodzą ze zbiorów pracowników i archiwum Instytutu Nauk o Informacji i Mediach UWr

Dofinansowano ze środków funduszu na rzecz badań naukowych i komercjalizacji ich wyników Uniwersytetu Wrocławskiego

© Uniwersytet Wrocławski 2026

ISBN: 978-83-68858-24-2 (druk)
ISBN: 978-83-68858-25-9 (PDF)

Uniwersytet Wrocławski | Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego
ul. Fryderyka Joliot-Curie 12, 50-383 Wrocław
tel. 71 375 76 84, e-mail: wydawnictwo@uwr.edu.pl

Naszym Mistrzom – z wdzięcznością

SPIS TREŚCI

Słowem wstępu | 9

1. KRÓTKA HISTORIA INSTYTUTU | 11

Siedziby Instytutu | 11
Katedra Bibliotekoznawstwa | 11
Instytut Bibliotekoznawstwa | 17
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa | 18
Instytut Nauk o Informacji i Mediach | 21
Biblioteka INIM | 23

2. NASI MISTRZOWIE | 29

Antoni Knot (1904–1982) | 30
Bronisław Kocowski (1907–1980) | 31
Karol Głombiowski (1913–1986) | 32
Kazimiera Maleczyńska (1925–2010) | 33
Zofia Gaca-Dąbrowska (1927–2021) | 34
Józef Szczepaniec (1928–2003) | 35
Anna Aleksiewicz (1936–2025) | 36
Janusz Sowiński (1939–2015) | 37
Krzysztof Migoń (ur. 1940) | 38
Anna Żbikowska-Migoń (ur. 1944) | 39
Marta Skalska-Zlat (ur. 1945) | 40
Małgorzata Komza (1946–2022) | 41

3. AKTYWNOŚĆ NAUKOWA | 43
Od problemów węzłowych po projekty grantowe | 50
Nagrody naukowe | 56
Czasopisma | 56
„Roczniki Biblioteczne. Czasopismo poświęcone kulturze książki i komunikacji piśmiennej" (1956–) | 59
„Studia o Książce" (1970–1993) | 64
„Studia o Książce i Informacji" (2012–2018) | 66
Konferencje naukowe i współpraca międzyuczelniana | 66
Współpraca środowiskowa | 70
Pracownia Humanistyki Cyfrowej | 75
Pracownia Badań nad Sztuką Książki | 76

4. STUDIA I STUDENCI | 79
Kierunki studiów | 79
Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo | 81
Publikowanie cyfrowe i sieciowe | 87
Zarządzanie informacją | 92
Koła naukowe | 94
Konkursy i prace studentów | 97

ANEKS | 103
Ważniejsze nagrody naukowe | 103
Ważniejsze granty Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Nauki oraz Polskiej Akademii Nauk | 105
Granty wewnętrzne oraz IDUB UWr | 107
Ważniejsze konferencje naukowe | 109
Wybór prac o Instytucie | 110
Oś czasu | 112

Dyrekcja Instytutu Nauk o Informacji i Mediach w kadencji 2024–2028.
Od lewej: Bożena Hojka, Agnieszka Wandel, Anna Lubińska.
Fot. Dominika Hull-Bruska

SŁOWEM WSTĘPU

Katedra Bibliotekoznawstwa, stanowiąca zalążek obecnego Instytutu Nauk o Informacji i Mediach Uniwersytetu Wrocławskiego, została powołana w 1956 r. jako trzecia z kolei w Polsce placówka akademickiego kształcenia bibliotekarzy. Od początku stanowiła jeden z ważniejszych w kraju ośrodków badań bibliotekoznawczych i bibliologicznych, a z czasem także informatologicznych i edytorskich. Jubileusz 70-lecia istnienia Instytutu zachęca do podsumowania i uporządkowania jego bogatej historii. To też okazja, by przypomnieć tych, którzy przez lata budowali jego pozycję i naukową tożsamość.

Z wielką radością oddajemy do rąk Czytelniczek i Czytelników publikację, która w syntetyczny, ale i – mamy taką nadzieję – atrakcyjny sposób prezentuje najważniejsze dokonania Instytutu, kierunki i rozwój prowadzonych badań, ewolucję oferty dydaktycznej, a wreszcie ludzi, którzy są jego sercem i duszą – pracowników i studentów. Przyjęta forma publikacji nie pozwoliła opisać wszystkich sukcesów i wyzwań ani zaprezentować wszystkich ważnych postaci, liczymy jednak, że udało się nam pokazać zarówno tradycję, jak i współczesne oblicze Instytutu Nauk o Informacji i Mediach.

Siedziba Instytutu Nauk o Informacji i Mediach przy Placu Uniwersyteckim 9/13.
Fot. Magdalena Marcula

1. KRÓTKA HISTORIA INSTYTUTU

SIEDZIBY INSTYTUTU

Istnienie instytucji naukowej jest ściśle powiązane z jej siedzibą. Wrocławskie bibliotekoznawstwo swoją działalność rozpoczęło z inicjatywy Antoniego Knota, ówczesnego dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, i to właśnie XIX-wieczny gmach Biblioteki, znajdujący się przy ul. Karola Szajnochy 7/9, stał się pierwszą siedzibą Katedry. Wraz z rozwojem kadry naukowej, zwiększającą się liczbą studentów oraz rosnącymi potrzebami siedziba Instytutu została przeniesiona do obszerniejszych sal Oddziału Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej. Mieściły się one w budynku z 1782 r. położonym pomiędzy Mostem Piaskowym a Mostami Młyńskimi przy ul. Świętej Jadwigi 3/4. W 1989 r. Instytut został przeniesiony do swojej obecnej lokalizacji w zabytkowych kamienicach na wprost gmachu głównego Uniwersytetu Wrocławskiego oraz słynnej Fontanny „Szermierz" przy Placu Uniwersyteckim 9/13. W tym miejscu Instytut dysponuje funkcjonalną przestrzenią, w której znajdują się przestronne sale dydaktyczne, laboratoria komputerowe, biblioteka oraz pokoje dla pracowników i sekretariatu.

KATEDRA BIBLIOTEKOZNAWSTWA

Historia dzisiejszego Instytutu Nauk o Informacji i Mediach (INIM) rozpoczęła się od powołania w Uniwersytecie Wrocławskim im. B. Bieruta w kwietniu 1956 r. Studium Bibliotekoznawstwa dla Pracujących pod kierownictwem Antoniego Knota. To dzięki jego inicjatywie i staraniom zarówno w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego, jak i na Wydziale Filologicznym udało się uruchomić we Wrocławiu studia zaoczne kształcące przyszłych bibliotekarzy na potrzeby bibliotek naukowych

(do egzaminu wstępnego przystąpiło ponad 150 kandydatów z całej Polski, rozpoczęło studia 86)[1]. Kolejnym etapem było powołanie 24 listopada 1956 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego Katedry Bibliotekoznawstwa, której kierownikiem został Karol Głombiowski. W następnym roku Katedra zaczęła kształcić studentów na studiach stacjonarnych, na które przyjęto 27 osób[2].

Była to trzecia z kolei w Polsce placówka akademickiego kształcenia bibliotekarzy – wcześniej rozpoczęły działalność katedry w Uniwersytecie Łódzkim (1945) i Uniwersytecie Warszawskim (1951). Pierwszą kadrę pracowników Katedry tworzył Antoni Knot wraz ze współpracownikami z kręgu Biblioteki Uniwersyteckiej: Kazimierą Maleczyńską, Marią Przywecką-Samecką, Julianem Ferczem oraz Karolem Głombiowskim, który został jej pierwszym kierownikiem. Zajęcia prowadziło również wielu innych kompetentnych bibliotekarzy, zatrudnianych w formie prac zleconych, m.in. Marta Burbianka, Jan Ożóg, Bronisław Kocowski i Helena Szwejkowska.

Początki budowania własnej kadry dydaktycznej Katedry były skromne: w roku akademickim 1956/1957 zatrudnionych było dwóch pracowników naukowych – Karol Głombiowski jako samodzielny pracownik naukowy oraz Maria Przywecka-Samecka na etacie adiunkta. W kolejnym roku akademickim dołączyli do nich Waldemar Voisé i Julian Fercz, w ostatnim roku funkcjonowania Katedry, tj. w roku akademickim 1967/1968, było już trzech samodzielnych pracowników nauki (Karol Głombiowski, Antoni Knot, Bronisław Kocowski), dwie adiunktki (Maria Przywecka-Samecka i Kazimiera Maleczyńska) i siedmioro asystentów (Halina Leszczyńska-Stasiękowa, Krzysztof Migoń, Stanisław Gruczyński, Anna Mendykowa, Andrzej Cieński, Artur Pilak, Anna Majkowska-Aleksiewicz)[3]. Niewątpliwy wpływ na systematyczne powiększanie się kadry dydaktycznej miało uruchomienie w 1963 r. seminariów doktoranckich, które prowadzili Antoni Knot

1 A. Mendykowa, *Studium Bibliotekoznawstwa dla Pracujących w Uniwersytecie Wrocławskim (1956-1967)*, „Roczniki Biblioteczne" 1967, R. 11, s. 485.

2 Sprawozdanie z działalności Katedry za rok 1957/1958. Archiwum INIM.

3 S.J. Gruczyński, *Katedra Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (1956-1967)*, „Roczniki Biblioteczne" 1967, R. 11, s. 468–470.

Władze Wydziału Komunikacji Społecznej i Mediów Uniwersytetu Wrocławskiego podczas inauguracji roku akademickiego 2025/2026. Od lewej: Paweł Urbaniak (dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej), Aneta Firlej-Buzon (prodziekan), Katarzyna Konarska (dziekan), Arkadiusz Lewicki (prorektor UWr), Agnieszka Wandel (dyrektor INIM), Roman Wróblewski (prodziekan).
Fot. Paweł Piotrowski

Krzysztof Migoń, dyrektor Instytutu w latach 1981–1996

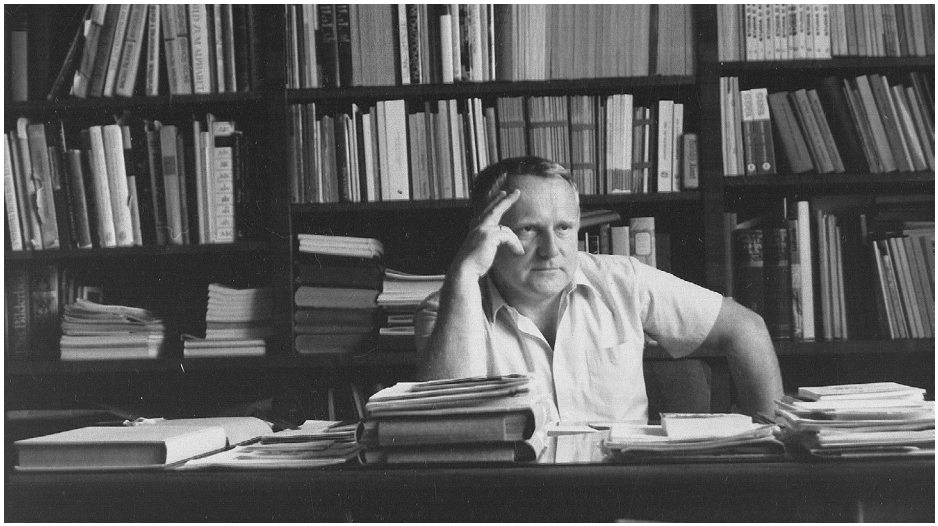

i Karol Głombiowski (Bronisław Kocowski opiekował się wówczas doktorantami w formie indywidualnych konsultacji). Spośród przyszłych pracowników Katedry i Instytutu rozprawy doktorskie obronili w tym czasie Józef Szczepaniec i Krzysztof Migoń, przygotowywali zaś: Anna Migoń, Artur Pilak, Jadwiga Andrzejewska, Aleksandra Chwastek, Aleksandra Mendykowa, Zofia Gaca-Dąbrowska, Stanisław Jerzy Gruczyński i in.[4]

W ciągu dekady działalności Katedry systematycznie rosła również liczba studentów. W pierwszym roku jej aktywności studia stacjonarne podjęło 27 osób, w roku akademickim 1967/1968 studiowało już ogółem 211 studentów. Mury Katedry opuściło w tym czasie łącznie 124 absolwentów, którzy znajdowali zatrudnienie w różnego rodzaju instytucjach książki, przede wszystkim w bibliotekach[5]. Do chlubnej historii Instytutu należy też powstanie w 1960 r. Studenckiego Koła Naukowego Bibliotekoznawców, które było jednym z pierwszych kół naukowych

4 H. Leszczyńska-Stasięk, *Seminaria doktoranckie w Katedrze Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (1963-1969)*, „Roczniki Biblioteczne" 1969, R. 13, s. 371–375.

5 S.J. Gruczyński, op. cit.

Pracownicy Instytutu Bibliotekoznawstwa na okolicznościowej wycieczce

na Uniwersytecie Wrocławskim i jednym z pierwszych w tej dziedzinie w Polsce. Koło to działa aktywnie do dzisiaj (zob. więcej w rozdz. 4).

Pełnego sukcesu dopełniła aktywność naukowa. W tym czasie krystalizowała się funkcjonalna koncepcja nauki o książce, najpełniej reprezentowana przez Karola Głombiowskiego oraz jego współpracowników (Kazimierę Maleczyńską) i uczniów (Krzysztofa Migonia i Annę Migoniową), która na lata wytyczyła kierunek wrocławskich badań bibliologicznych[6]. Na rok przed powstaniem Katedry powołano do życia zeszyty monograficzne pod nazwą „Bibliotekoznawstwo", publikowane pod szyldem „Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego". W tym samym czasie Antoni Knot zainicjował i został pierwszym redaktorem (1957–1981) jednego z najważniejszych polskich periodyków bibliologicznych, „Roczników Bibliotecznych",

6 Por. *Dokument, książka i biblioteka w badaniach naukowych i nauczaniu uniwersyteckim*, pod red. M. Skalskiej-Zlat i A. Żbikowskiej-Migoń, Wrocław 2008, s. 169–223 (szczególnie Cz. II: *Działalność Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 1956-2006*. Tu: K. Migoń, *Pół wieku Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (1956-2006)*; E. Herden, B. Koredczuk, *Badania naukowe w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 1956-2006. Próba syntezy i oceny*).

Anna Żbikowska-Migoń,
redaktor naczelna
„Roczników Bibliotecznych”
w latach 1997–2014

Antoni Knot wśród uczestników
II Zjazdu Absolwentów,
6 listopada 1976 r.

których pierwszy tom ukazał się w 1957 r. Czasopismo redagowane jest w Instytucie do dziś (zob. więcej w rozdz. 3). Wpływ na powstanie Katedry miała także Komisja Bibliografii i Bibliotekoznawstwa działająca w strukturach Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. W większości należały do niej osoby, które później związane były z Katedrą, inicjując szeroko zakrojone badania nad książką, biblioteką i informacją, kontynuowane i intensywnie rozwijane w kolejnych latach.

INSTYTUT BIBLIOTEKOZNAWSTWA

Ważny moment w historii jednostki nastąpił 1 października 1969 r., kiedy to w wyniku zmian ministerialnych Katedra została przekształcona w Instytut Bibliotekoznawstwa. Jego dyrektorem został Antoni Knot, który sprawował tę funkcję do 1972 r. Realizowano wówczas studia w trybie stacjonarnym i zaocznym, w 1977 r. powołano zaś Zaoczne Studium Doktoranckie, a w 1979 r. uruchomiono pierwsze studia podyplomowe na kierunkach bibliotekoznawstwo, bibliotekarstwo szkolne oraz edytorstwo.

W tym czasie ukształtowała się również pierwsza struktura Instytutu uwzględniająca podział na trzy zakłady odzwierciedlające zainteresowania badawcze poszczególnych pracowników: Zakład Teorii i Socjologii Książki, Zakład Historii Książki oraz Zakład Nauki o Książce. Struktura Instytutu Bibliotekoznawstwa zmieniała się jeszcze trzykrotnie w związku z poszerzaniem się pola badawczego jego pracowników, przede wszystkim o zagadnienia informacji naukowej, estetyki druku i edytorstwa. W 1975 r. w Instytucie wprowadzono podział na cztery zakłady: Teorii i Socjologii Książki, Historii Książki i Bibliotek, Bibliotekoznawstwa oraz Bibliografii i Informacji Naukowej. W latach 1984–1991 funkcjonowały trzy zakłady: Teorii i Historii Książki, Edytorstwa oraz Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, natomiast od 1992 do 2003 r. struktura została rozbudowana o kolejny zakład – Książki Współczesnej.

Dyrektorami Instytutu Bibliotekoznawstwa byli kolejno: wspomniany powyżej Antoni Knot, a następnie Bronisław Kocowski, który kierował placówką w latach 1972–1977, Kazimiera Maleczyńska (1977–1981), Krzysztof Migoń (1981–1996) oraz Małgorzata Komza (1996–2005).

W zakresie dydaktyki realizowano wciąż jeden kierunek studiów – bibliotekoznawstwo, a następnie bibliotekoznawstwo i informację naukowo-techniczną. Od 1974 r. obowiązywał tzw. program o profilu humanistycznym, wyznaczony przez Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. W latach 90. coraz większy nacisk kładziono jednak na zagadnienia informacji naukowej. Urządzono wtedy w Instytucie pierwszą pracownię komputerową i wprowadzono do planu studiów nowe przedmioty takie jak podstawy informatyki oraz automatyzacja procesów biblioteczno-informacyjnych.

W okresie funkcjonowania Instytutu Bibliotekoznawstwa postępowała praca naukowa i różnicowały się kierunki badań. Pracownicy wrocławskiego ośrodka zacieśnili współpracę z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich (ZNiO), wnosząc niebagatelny wkład w powstanie *Encyklopedii wiedzy o książce* (Wrocław 1971), a także rozwój – pod czujnym naukowym okiem Bronisława Kocowskiego – cenionej popularyzatorskiej serii „Książki o Książce". W 1970 r. Karol Głombiowski zainicjował ponadto powstanie periodyku „Studia o Książce" poświęconego teorii i metodologii nauki o książce. Od połowy lat 70. w Instytucie realizowano też pięć zadań naukowych związanych z dziejami polskiej książki i jej recepcją w ramach Centralnego Programu Badań Podstawowych, a w początkach lat 80. opracowywano temat dotyczący pamiętnikarstwa w dawnej Polsce, realizowany w ramach międzyresortowego planu badawczego koordynowanego przez Instytut Badań Literackich i kierowany przez Andrzeja Cieńskiego (zob. więcej w rozdz. 3).

INSTYTUT INFORMACJI NAUKOWEJ I BIBLIOTEKOZNAWSTWA

W 2003 r. Instytut Bibliotekoznawstwa zmienił nazwę na Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa (IINiB), co podkreśliło wymownie wagę prowadzonych w nim badań informatologicznych i zmian obszarów kształcenia. W ślad za nową nazwą poszła również kolejna zmiana struktury Instytutu, która objęła cztery zakłady: Teorii i Historii Książki, Książki Współczesnej i Edytorstwa, Bibliotekoznawstwa oraz Bibliografii i Informacji Naukowej. Instytutem kierowały w tym

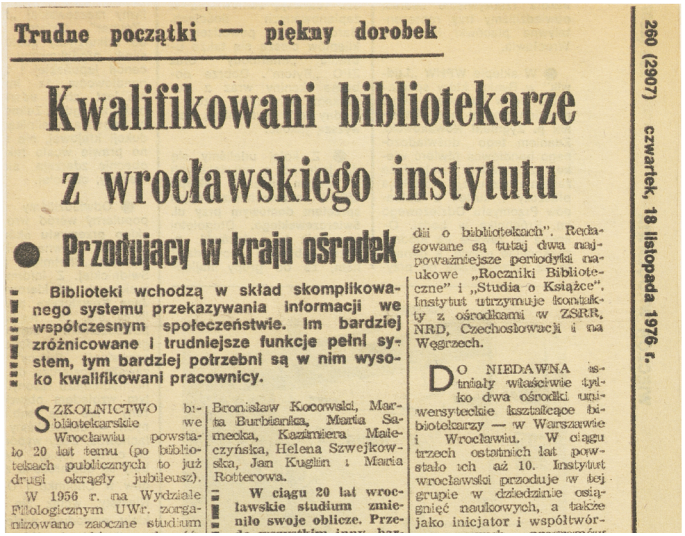

Trudne początki — piękny dorobek

Kwalifikowani bibliotekarze z wrocławskiego instytutu

Przodujący w kraju ośrodek

Biblioteki wchodzą w skład skomplikowanego systemu przekazywania informacji we współczesnym społeczeństwie. Im bardziej zróżnicowane i trudniejsze funkcje pełni system, tym bardziej potrzebni są w nim wysoko kwalifikowani pracownicy.

SZKOLNICTWO bibliotekarskie we Wrocławiu powstało 20 lat temu (po bibliotekach publicznych to już drugi okrągły jubileusz).

W 1956 r. na Wydziale Filologicznym UWr. zorganizowano zaoczne studium

Bronisław Kocowski, Marta Burbianka, Marta Samecka, Kazimiera Maleczyńska, Helena Szwejkowska, Jan Kuglin i Maria Rotterowa.

W ciągu 20 lat wrocławskie studium zmieniło swoje oblicze. Prze-

dii o bibliotekach". Redagowane są tutaj dwa najpoważniejsze periodyki naukowe „Roczniki Biblioteczne" i „Studia o Książce". Instytut utrzymuje kontakty z ośrodkami w ZSRR, NRD, Czechosłowacji i na Węgrzech.

DO NIEDAWNA istniały właściwie tylko dwa ośrodki uniwersyteckie kształcące bibliotekarzy — w Warszawie i Wrocławiu. W ciągu trzech ostatnich lat powstało ich aż 10. Instytut wrocławski przoduje w tej grupie w dziedzinie osiągnięć naukowych, a także jako inicjator i współtwór-

260 (2907) czwartek, 18 listopada 1976 r.

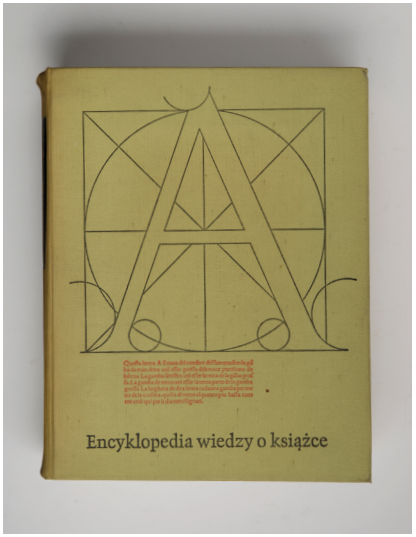

Encyklopedia wiedzy o książce,
Wrocław 1971 (u góry po prawej)

Wycinek z dziennika „Wieczór Wrocławia"
z 18 listopada 1976 r. o „przodującym
w kraju ośrodku", jakim był Instytut
(u góry po lewej)

Krzysztof Migoń na II Zjeździe Absolwentów,
6 listopada 1976 r. (po lewej)

Pracownia Humanistyki Cyfrowej. Przy skanerze studentka publikowania cyfrowego i sieciowego Marcelina Bednarek.
Fot. Wojciech Sierżęga

czasie kolejno: Marta Skalska-Zlat (2005–2012), Bożena Koredczuk (2012–2020) oraz Aneta Firlej-Buzon (2020–2024).

Kamieniem milowym na drodze rozwoju dydaktyki w IINiB stało się uruchomienie w 2013 r. nowego kierunku studiów pod nazwą publikowanie cyfrowe i sieciowe, będącego odpowiedzią na aktualne potrzeby rynku pracy związane z szybkim rozwojem nowych technologii i zmianami w procesach produkcji i dystrybucji książki i informacji. Publikowanie cyfrowe i sieciowe, podobnie jak informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, stało się wizytówką wrocławskiego Instytutu i ugruntowało jego pozycję jako ośrodka badań nad edytorstwem i sztuką książki oraz kształcenia w tym zakresie.

Do największych naukowych i organizacyjnych sukcesów Instytutu w tym czasie należały realizacja w latach 2012–2016 projektu *Encyklopedia książki* finansowanego ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki i kierowanego przez Annę Żbikowską-Migoń oraz Martę Skalską-Zlat, a także otwarcie w 2018 r. Pracowni Humanistyki Cyfrowej (której kierownikiem w 2019 r. został Adam Pawłowski), powstałej dzięki otrzymaniu grantu restrukturyzacyjnego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizowanego pod kierownictwem Bożeny Koredczuk, ówczesnej dyrektor IINiB. Pracownię wyposażono w nowoczesny sprzęt do digitalizacji, oprogramowanie do przetwarzania zróżnicowanych danych oraz prowadzenia badań nad rozwojem architektury informacji i humanistyki cyfrowej (więcej zob. rozdz. 3).

INSTYTUT NAUK O INFORMACJI I MEDIACH

Obecna nazwa Instytutu została przyjęta w 2022 r. w trakcie kadencji Anety Firlej-Buzon w wyniku rozwoju zainteresowań badawczych pracowników, a także w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych. W tym też roku całkowicie zmodernizowano strukturę Instytutu, na którą składają się obecnie cztery zakłady:

Oficjalne otwarcie Instytutu po remoncie w 2014 r. Wstęgę przecinają JM Rektor Marek Bojarski, dziekan Marcin Cieński oraz dyrektor Bożena Koredczuk

- Zakład Bibliografii i Analizy Danych kierowany przez Anetę Firlej-Buzon,
- Zakład Edytorstwa i Projektowania Publikacji kierowany przez Ewę Repucho,
- Zakład Interdyscyplinarnych Badań nad Książką i Komunikacją kierowany przez Bożenę Koredczuk,
- Zakład Mediów Cyfrowych kierowany przez Małgorzatę Góralską.

W strukturze INIM znajdują się ponadto: Pracownia Humanistyki Cyfrowej kierowana przez Adama Pawłowskiego oraz Pracownia Badań nad Sztuką Książki powstała w 2023 r. z inicjatywy Pawła Bernackiego, który obecnie nią kieruje.

Aktualnie Instytut prowadzi kształcenie na trzech kierunkach studiów, z których dwa – informacja naukowa i bibliotekoznawstwo oraz publikowanie cyfrowe i sieciowe – realizowane są zarówno na poziomie studiów licencjackich, jak i magisterskich. Najnowszym kierunkiem studiów realizowanym na poziomie magisterskim jest zarządzanie informacją, uruchomione w roku akademickim 2022/2023, umożliwiające zdobycie praktycznych umiejętności w zakresie przetwarzania różnego rodzaju

Jubileusz Magdaleny Lamperskiej z okazji 50. urodzin

danych oraz planowania, zarządzania i wykorzystywania zróżnicowanych zasobów informacyjnych w różnych sferach działalności naukowej, przemysłowej, usługowej i wielu innych.

Od roku akademickiego 2024/2025 obowiązki dyrektora Instytutu pełni Agnieszka Wandel. Od tego też roku Instytut Nauk o Informacji i Mediach wraz z Instytutem Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej tworzą nowy Wydział Komunikacji Społecznej i Mediów, powołany w Uniwersytecie Wrocławskim z dniem 1 września 2024 r. poprzez wydzielenie z wcześniejszego Wydziału Filologicznego.

BIBLIOTEKA INIM

Sercem Instytutu Nauk o Informacji i Mediach jest biblioteka. Pierwsze książki biblioteki INIM pochodziły z darów pracowników, m.in. od Antoniego Knota. Z zapisów

akcesyjnych i inwentarzowych wynika, że książki zaczęto kupować w 1961 r. Do listopada 1973 r. biblioteka prowadzona była na zmianę przez pracowników naukowych Katedry, a następnie Instytutu: Stanisława J. Gruczyńskiego, Annę Migoniową, Annę Aleksiewicz, Barbarę Cichocką, Stefana Kubowa. W 1972 r. została włączona do sieci bibliotek zakładowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Etat biblioteczny otrzymała w 1973 r. Jadwiga Kowalewska, następnie stanowisko bibliotekarza objęła Maria Kundowa. Od 1980 do 2015 r. biblioteką kierował starszy kustosz dyplomowany Piotr Litwiniuk, następnie w latach 2015–2017 funkcję tę pełniła starsza kustosz dyplomowana Róża Żelaźniewicz. Od 2017 r. biblioteką kieruje kustosz Magdalena Lamperska.

Do listopada 1977 r. biblioteka nie miała właściwie swojego lokalu. Większość księgozbioru w ówczesnym budynku Biblioteki Uniwersyteckiej Na Piasku przy

Magdalena Lamperska, kierownik Biblioteki INIM (po lewej) oraz młodszy bibliotekarz Marianna Zachara i kustosz Wojciech Sierżęga (po prawej). Fot. Patrycja Konieczna

ul. Świętej Jadwigi mieściła się w niedużym pokoju, sali nr 5, gdzie oprócz bibliotekarza pracowało jeszcze kilkoro asystentów Instytutu. Pod koniec 1977 r. księgozbiór przeniesiono do większego pomieszczenia przeznaczonego wyłącznie na bibliotekę. Mimo to zbiory wciąż były rozproszone w kilku pokojach pracowników Instytutu, a biblioteka funkcjonowała wyłącznie jako wypożyczalnia. Stan ten trwał do kwietnia 1989 r., kiedy to Instytut otrzymał nowe, wyremontowane pomieszczenia przy Placu Uniwersyteckim 9/13. Tu powstała biblioteka z prawdziwego zdarzenia – z czytelnią na 18 miejsc i obsadą trzech etatów.

W 2013 r. biblioteka z pierwszego piętra przeniosła się na parter, zajmując pomieszczenia po zlikwidowanej kawiarni. Aktualnie posiada nowoczesny magazyn z przesuwnymi regałami, przestronną czytelnię z miejscami do pracy indywidualnej

i grupowej oraz przytulny kącik czytelniczy i windę łączącą piętro z pomieszczeniami w piwnicy. Od 1997 r. w czytelni znajdują się komputery dla czytelników z dostępem do Internetu oraz baz danych i programów DTP (Adobe InDesign oraz Adobe Photoshop). Jedno stanowisko umożliwia również dostęp do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA. Do dyspozycji czytelników jest także nowoczesny skaner Plustek Opticbook A300.

Tabela 1. Biblioteka INIM w liczbach

Liczba zarejestrowanych czytelników	584
Liczba książek	19 167 wol.
Liczba czasopism	346 tytułów 6219 wol.
Liczba prenumerowanych tytułów czasopism	40
Liczba dokumentów elektronicznych	43 jednostki inwentarzowe
Liczba odwiedzin w czytelni (2025 r.)	5848
Liczba udostępnionych jednostek inwentarzowych (2025 r.)	ogółem – 14 832 czytelnia – 4257 wypożyczalnia – 10 575

Źródło: Dokumentacja biblioteki INIM (2 lipca 2026 r.)

W 1974 r. biblioteka została włączona w system centralnego opracowania druków zwartych Biblioteki Uniwersyteckiej. Na miejscu opracowywane są, podobnie jak w innych bibliotekach specjalistycznych, czasopisma i zbiory specjalne. Od 1997 r. książki opracowywane były w systemie VTLS, od 2002 r. zaś w systemie VIRTUA. Do dziś opracowano ponad 16 500 tytułów. Retrokonwersja ma objąć cały księgozbiór biblioteki oraz wspaniałe zbiory przekazane w darze od znakomitego drukarza i bibliofila – Jana Kuglina. Ponadto przez cały czas czytelnicy mogą korzystać z katalogu kartkowego, który jest stale meliorowany. W 2025 r. biblioteka przeszła z systemu VIRTUA na system ALMA z wyszukiwarką PRIMO, tym samym rozpoczynając współkatalogowanie z Biblioteką Narodową – centralną biblioteką państwa.

Biblioteka INIM. Na zdjęciu od lewej: Elżbieta Herden, Emilia Czerniejewska, Anna Żbikowska-Migoń, Krzysztof Migoń

Pracownicy INIM podczas inauguracji Wydziału Komunikacji Społecznej i Mediów, rok 2024. Fot. Paweł Piotrowski

2. NASI MISTRZOWIE

Dorobek wrocławskiego ośrodka badań nad książką, kulturą piśmienną oraz informacją tworzy kilka pokoleń badaczy o bardzo różnej drodze rozwoju naukowego. Pokolenie pierwsze, związane z powstaniem Katedry Bibliotekoznawstwa, to ukształtowane osobowości z bogatym naukowym dorobkiem w różnych dziedzinach nauk humanistycznych. Należą do nich: historycy (Antoni Knot, Marta Burbianka, Bronisław Kocowski, Maria Przywecka-Samecka, Kazimiera Maleczyńska), filologowie klasyczni (Karol Głombiowski) i poloniści (Zofia Gaca-Dąbrowska, Aleksandra Mendykowa, Andrzej Cieński). Dla większości z nich aktywność naukowo-dydaktyczną w zakresie bibliologii poprzedzał na ogół dłuższy etap pracy bibliotekarskiej, który zaowocował otwarciem na nowe kierunki i pola badawcze ukierunkowane na historię dawnej książki, bibliotek i czytelnictwa na Śląsku.

Kolejne pokolenie to liczna grupa wychowanków Instytutu, absolwentów studiów bibliotekoznawczych, których specjalistyczna wiedza i warsztat badawczy kształtowały się już w ramach nauki o książce i bibliotece jako samodzielnej dyscypliny uniwersyteckiej (Krzysztof Migoń, Anna Aleksiewicz, Anna Żbikowska-Migoń, Małgorzata Komza, Marta Skalska-Zlat, Maria Pidłypczak-Majerowicz, Małgorzata Korczyńska-Derkacz). Kadrę tę zasilili także wybitni Ossolińczycy, którzy po uzyskaniu stopni naukowych w ZNiO zawodowo związali się z Instytutem (Józef Szczepaniec, Józef Adam Kosiński, Janusz Sowiński) jako jego etatowi pracownicy naukowo-dydaktyczni. Eksplorowali oni wciąż nowe pola badawcze, wskazywali warte uwagi kierunki dociekań naukowych oraz inspirowali swoich studentów, przyszłych bibliologów i informatologów.

Wszyscy oni w ciągu minionych 70 lat kształtowali tożsamość, rozpoznawalność i renomę wrocławskiego Instytutu Nauk o Informacji i Mediach, dając się poznać jako wspaniali dydaktycy, świetni organizatorzy, a nade wszystko dociekliwi i pełni pasji badacze. Niektórzy z nich wciąż aktywnie uczestniczą w życiu Instytutu,

współtworząc jego dorobek i wspierając rozwój młodszych adeptów nauki o książce, informacji i mediach. Poniżej zaprezentowane zostały w porządku chronologicznym wybrane najwybitniejsze postaci twórców tradycji INIM.

ANTONI KNOT (1904–1982)

Historyk, bibliotekarz, działacz społeczny. Ukończył studia na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, doktorat obronił w 1929 r., a w 1963 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Po wojnie osiedlił się we Wrocławiu, gdzie wszedł w skład tzw. Grupy Naukowo-Kulturalnej miasta Wrocławia, która miała za zadanie zabezpieczyć zbiory kulturalne po przejęciu miasta przez Armię Czerwoną i Wojsko Polskie. Był organizatorem i pierwszym dyrektorem Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu w latach 1945–1963, a także sekretarzem generalnym Towarzystwa Przyjaciół Ossolineum i pierwszym wrocławskim dyrektorem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich przeniesionego w 1946 r. ze Lwowa na tzw. ziemie odzyskane. Był także współzałożycielem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (1946), inicjatorem powołania działającej w jego ramach Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa (1953), której przewodniczył w latach 1953–1958, a także pomysłodawcą serii wydawniczej „Śląskie Prace Bibliograficzne i Bibliotekoznawcze" (od 1955). Z jego inicjatywy opracowano i wydano dwa pierwsze tomy *Inwentarza rękopisów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu* (1948, 1949), a także rozpoczęto wydawanie serii „Zeszyty Naukowe UWr" (1955, obecnie „Acta Universitatis Wratislaviensis").

Był założycielem wrocławskiej Katedry oraz dyrektorem Instytutu Bibliotekoznawstwa w latach 1969–1972, a także pomysłodawcą i pierwszym długoletnim redaktorem naczelnym „Roczników Bibliotecznych" (1957–1981).

Albin J., *Antoni Knot*, [w:] *Portrety ossolińskie*, oprac. E. Adamczak, Wrocław 1994, s. 239–244.

Bibliografia prac Antoniego Knota, zestawił J. Gruczyński, „Roczniki Biblioteczne" 1970, R. 14, s. 7–26.

BRONISŁAW KOCOWSKI (1907–1980)

Historyk literatury polskiej, bibliograf i bibliotekoznawca. Studiował na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, gdzie w 1936 r. uzyskał stopień doktora filozofii. W 1949 r., już we Wrocławiu, otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego, a w 1973 r. – tytuł profesora zwyczajnego.

W trakcie II wojny światowej był pracownikiem lwowskiego Ossolineum, a w 1946 r. związał się z Biblioteką Uniwersytecką we Wrocławiu. Był wieloletnim pracownikiem Oddziału Zbiorów Specjalnych, którym kierował w latach 1947–1966. Pełnił również funkcję redaktora monumentalnego *Katalogu inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu* (t. 1–3, 1959–1977), który opracował, wykorzystując najnowsze osiągnięcia nauki światowej w zakresie inkunabulistyki. W badaniach specjalizował się przede wszystkim w dziejach dawnej książki i początkach drukarstwa w Polsce, a zbiory wrocławskie wykorzystywał jako podstawowy warsztat pracy. Opublikował m.in. *Zarys dziejów drukarstwa na Dolnym Śląsku* (1948), *Śląskie studia inkunabulistyczne* (1953) oraz *Drzeworytowe książki średniowiecza* (1974). Od 1968 r. współredagował popularnonaukową serię „Książki o Książce" wydawaną przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Z Katedrą, a następnie Instytutem Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego był związany od samego początku jako organizator i jeden z pierwszych wykładowców, a w latach 1972–1977 jako dyrektor.

Bibliografia prac Bronisława Kocowskiego (1929-1976), opracowała J. Kowalewska, „Roczniki Biblioteczne" 1977, R. 21, z. 1, s. 17–26.

Ożóg J., *Bronisław Kocowski jako badacz starych druków*, „Roczniki Biblioteczne" 1988, R. 32, z. 1, s. 41.

Szczepaniec J., *Bronisław Kocowski - zainteresowania i osiągnięcia księgoznawcze*, „Roczniki Biblioteczne" 1988, R. 32, z. 1, s. 7–32.

Szwejkowska H., *Sylwetka Profesora Doktora Bronisława Kocowskiego - człowieka, pedagoga, uczonego - w 70-lecie Jego urodzin i 40-lecie pracy naukowej skreślona*, „Roczniki Biblioteczne" 1977, R. 21, z. 1, s. 1–16.

KAROL GŁOMBIOWSKI (1913–1986)

Badacz dziejów książki i czytelnictwa. Po ukończeniu filologii klasycznej pracował w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu, w Dziale Starych Druków. W 1952 r. uzyskał stopień doktora na podstawie pracy *Biblioteka franciszkanów w Nysie w świetle inwentarza w roku 1678*, a w 1984 r. – tytuł profesora zwyczajnego. Powszechnie jest uważany za czołowego reprezentanta wrocławskiej – a za granicą szerzej, bo polskiej – szkoły bibliologicznej, której podstawą była teoretyczna koncepcja książki jako instrumentu komunikacji społecznej, przedstawiona w dwóch pracach: *Problemy historii czytelnictwa* (1966) i *Książka w procesie komunikacji społecznej* (1980). Publikacje te wywołały szereg dyskusji w środowisku naukowym, a ich wartość i nowatorskie podejście do zagadnień księgoznawczych doceniono po latach, również za granicą, dwa rozdziały pierwszej z nich opublikowano bowiem we Włoszech w zbiorze tekstów poświęconych historii badań czytelniczych (*Nel mondo delle postille. I libri a stampa con note manoscritte*, Milano 2002). Wypromował 24 doktorów (wśród których pięciu uzyskało habilitację, a trzech – profesury) i był autorem dziewięciu monografii oraz licznych publikacji naukowych i dydaktycznych, w tym podręcznika *Materiały do nauki historii książki i księgozbioru* (wyd. 1. 1958, kolejne wydania pisane wespół z Heleną Szwejkowską).

Był pierwszym kierownikiem wrocławskiej Katedry Bibliotekoznawstwa, którą zarządzał w latach 1956–1969. W 1971 r. przeniósł się na Uniwersytet Gdański, gdzie w ramach Instytutu Filologii Polskiej zorganizował i kierował Zakładem Nauki o Książce. W 2013 r., w setną rocznicę urodzin Karola Głombiowskiego, jego imieniem nazwano jedną z sal wykładowych INIM.

Cybulski R., *Karol Głombiowski (1913-1986),* „Przegląd Biblioteczny" 1988, R. 56, z. 1, s. 5–11.

Koredczuk B., *Karol Głombiowski - twórca wrocławskiej szkoły bibliologicznej*, [w:] *Książka i biblioteka w procesie komunikacji społecznej*, red. R. Aleksandrowicz, H. Rusińska-Giertych, Wrocław 2015, s. 19–38.

Maleczyńska K., *Profesor doktor Karol Głombiowski*, „Roczniki Biblioteczne" 1983, R. 27, z. 1/2, s. 8.

Migoń K., *Karol Głombiowski (1913-1986)*, „Studia o Książce" 1988, t. 17, s. 3–15.

Pietrzkiewicz I., *Karola Głombiowskiego idea książki w procesie komunikacji społecznej*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia" 2024, t. 22, s. 25–40, https://sbsp.uken.krakow.pl/article/view/11616/10602 (dostęp: 24.02.2026).

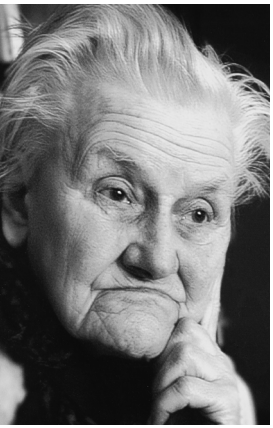

KAZIMIERA MALECZYŃSKA (1925–2010)

Z wykształcenia historyczka i romanistka; dzięki pracy we wrocławskiej Bibliotece Uniwersyteckiej zainteresowała się badaniami bibliotekoznawczymi, szczególnie dziejami książki, bibliotek, czytelnictwa i papiernictwa. Najwięcej uwagi poświęciła księgozbiorom miejskim okresu renesansu oraz roli książki na Śląsku i na ziemiach polskich w czasie zaborów. Rozwinęła unikatowe badania nad papiernictwem, ukierunkowując je na dzieje, sposoby i ośrodki wytwarzania starego papieru. Pracę doktorską *Stare papiernictwo śląskie* obroniła w 1960 r., a habilitację uzyskała osiem lat później na podstawie rozprawy *Recepcja książki francuskiej we Wrocławiu w XVI w*. (1968). W 1982 r. otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1990 r. – profesora zwyczajnego. Kierowała Studium Doktoranckim Nauki o Książce, Bibliotece i Informacji Naukowej. W ciągu 36 lat pracy naukowo-dydaktycznej wypromowała 260 magistrów i 9 doktorów.

Była autorką około stu prac, w tym ośmiu książek. Miała ogromny talent popularyzatorski i dydaktyczny, a z jej podręczników *Zarys historii bibliotek od XV do XVIII wieku* (1976) oraz *Historia książki i jej funkcji społecznej* (1987) studenci korzystają do dzisiaj. Była też redaktorką naczelną „Roczników Bibliotecznych" (w latach 1981–1996), aktywną członkinią Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (w latach 1983–1985 pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Bibliologii i Bibliotekoznawstwa WTN) i Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego, a także dyrektorką Instytutu Bibliotekoznawstwa UWr w latach 1977–1981.

Bieńkowska B., *Profesor Kazimiery Maleczyńskiej badania dziejów książki*, „Roczniki Biblioteczne" 2011, R. 55, s. 3–13.

Szymczyk M., *Znaczenie badań Profesor Kazimiery Maleczyńskiej dla Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju*, „Roczniki Biblioteczne" 2011, R. 55, s. 15–21.

Żbikowska-Migoń A., *Kazimiera Maleczyńska jako redaktor „Roczników Bibliotecznych" (1981-2010)*, „Roczniki Biblioteczne" 2011, R. 55, s. 23–28.

ZOFIA GACA-DĄBROWSKA (1927–2021)

Bibliotekarka i bibliotekoznawczyni. Po ukończeniu polonistyki przez ponad 20 lat pracowała w bibliotekach naukowych (Bibliotece Raczyńskich, Bibliotece Akademii Medycznej we Wrocławiu, a także Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego). W 1973 r. podjęła pracę w Instytucie Bibliotekoznawstwa UWr, gdzie zdobywała kolejne stopnie naukowe – doktora w 1973 r., a 10 lat później doktora habilitowanego. W 1991 r. otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1997 r. profesora zwyczajnego.

W centrum zainteresowań naukowych Zofii Gacy-Dąbrowskiej znajdowały się teoria i praktyka oraz historia i współczesność bibliotek, bibliotekarzy i bibliotekarstwa, szczególnie XIX i XX w. Dużo uwagi poświęciła zwłaszcza bibliotekom II Rzeczypospolitej, czego owocem była rozprawa habilitacyjna *Bibliotekarstwo II Rzeczypospolitej. Zarys problemów organizacyjnych i badawczych* (1983), powtórnie opublikowana w 2007 r. ze zaktualizowanym warsztatem pomocniczym i w nowej edycji z okazji 80. urodzin autorki.

Przez lata pełniła wiele funkcji w polskim środowisku bibliotekarskim; była członkinią Komisji Egzaminacyjnej dla Bibliotekarzy i Dokumentalistów Dyplomowanych przy Ministerstwie Edukacji Narodowej, Rady Naukowej Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu oraz Rady Naukowej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego. Zaznaczyła też swoją obecność na łonie Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, pełniąc w nim w latach 1992–1995 funkcję przewodniczącej Komisji Bibliologii i Bibliotekoznawstwa. Wypromowała 168 magistrów i 4 doktorów.

Derkacz M., *Profesor Zofia Gaca-Dąbrowska (1927-2021)*, „Roczniki Biblioteczne" 2022, R. 66, s. 323–328.

Staniów B., *Profesor Zofia Gaca-Dąbrowska (1927-2021),* „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi" 2022, t. 16, z. 1, s. 144–150, https://doi.org/10.33077/uw.25448730.zbkh.2022.721 (dostęp: 24.02.2026).

JÓZEF SZCZEPANIEC (1928–2003)

Polonista i bibliotekoznawca, badacz historii dawnej książki, prasy i drukarstwa, zwłaszcza XVIII w. Wypracował metodę badawczą łączącą analizę typograficzną druków z badaniami archiwalnymi. Po studiach pracował w Bibliotece Ossolineum, gdzie w latach 1959–1970 kierował Działem Starych Druków, a w latach 1970–1981 pełnił funkcję wicedyrektora do spraw naukowych. Z Instytutem Bibliotekoznawstwa współpracował od lat 60. XX w., a w 1990 r. został w nim zatrudniony na pełen etat. Do roku 1999 prowadził zajęcia m.in. z historii książki, wypromował kilkudziesięciu magistrów i dwóch doktorów.

Stopień doktora uzyskał w 1962 r., habilitację zdobył w roku 1978, a w roku 1993 uzyskał tytuł naukowy profesora. Do najważniejszych prac w jego dorobku naukowym należą: *Rola drukarstwa w życiu literackim polskiego Oświecenia* (w: *Główne problemy literatury polskiego Oświecenia*, 1973), *Gabinety i wypożyczalnie literatury w Polsce w drugiej połowie XVIII w.* („Ze Skarbca Kultury" 1983), *Drukarnia Wolna Jana Potockiego w Warszawie 1788-1792* (1998).

Współpracował z wieloma redakcjami czasopism i informatorów naukowych, m.in. *Polskiego słownika biograficznego*, *Encyklopedii wiedzy o książce*, *Słownika pracowników książki polskiej*, „Rocznika Zakładu Narodowego im. Ossolińskich". Był członkiem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym i Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, a także prezesem wrocławskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego (1989–1994).

Hombek D., *Józef Szczepaniec (11 III 1928 - 18 V 2003)*, „Roczniki Biblioteczne" 2003, R. 47, s. 293–295.

Kalczyńska M., *Józef Szczepaniec*, Kresowianie na Śląsku, https://leksykonkresowian.instytutslaski.pl/index.php/J%C3%B3zef_Szczepaniec (dostęp: 24.02.2026).

ANNA ALEKSIEWICZ (1936–2025)

Bibliotekarka i bibliotekoznawczyni, historyczka książki. Po ukończeniu studiów bibliotekoznawczych na Uniwersytecie Wrocławskim przez dwa lata pracowała w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Z Katedrą Bibliotekoznawstwa związana była przez większość swojego życia zawodowego, od roku 1967 do 2007. Prowadziła zajęcia z zakresu organizacji bibliotek i bibliotekarstwa, opracowania i klasyfikowania zbiorów, bibliotek oświatowych i dawnej książki. Przez kilka lat od 1969 r. pełniła funkcję kierownika biblioteki instytutowej, a w latach 1987–2006 kierowała Zaocznym Studium Bibliotekoznawstwa.

W badaniach zajmowała się zagadnieniami wydawniczymi i księgarskimi, książką i drukarstwem XIX-wiecznym, a także współczesnymi problemami bibliotekarstwa. Uczestniczyła w pracach nad problemem węzłowym *Polska kultura narodowa - jej tendencje rozwojowe i percepcja*. Stopień doktora uzyskała w 1974 r. na podstawie pracy poświęconej produkcji wydawniczej w Rzeczypospolitej Krakowskiej i Galicji Zachodniej, natomiast habilitację w roku 1993 na podstawie rozprawy *Historia drukarstwa Galicji Wschodniej w latach 1815-1860* (1992). W roku 1996 została mianowana profesorem nadzwyczajnym UWr. Angażowała się w działalność m.in. Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego i Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Czerniejewska E., Lamperska M., *Nie żyjemy tylko dla siebie... Wspomnienie o prof. Annie Aleksiewicz*, „Bibliotekarz" 2025, nr 10, s. 22–24.

Tyl J., *Anna Aleksiewicz - bibliotekoznawca, pedagog, działacz społeczny*, [w:] *Z problemów bibliotek naukowych Wrocławia*, 7, *Osobowości wrocławskiego bibliotekarstwa*, Wrocław 2008, s. 49–68.

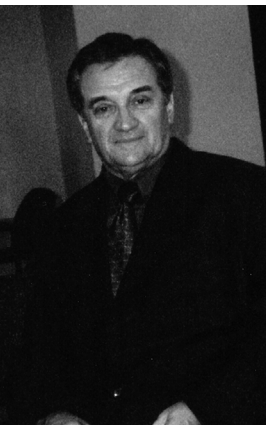

JANUSZ SOWIŃSKI (1939–2015)

Polonista, typograf, bibliotekoznawca, badacz typografii książki i drukarstwa XIX i XX w. W 1962 r. ukończył filologię polską na Uniwersytecie Wrocławskim. W roku 1982 na podstawie rozprawy *Sztuka typograficzna Młodej Polski* uzyskał stopień doktora, a następnie w 1991 r. – stopień doktora habilitowanego na podstawie monografii *Adam Półtawski, typograf artysta* (1988). W roku 2000 otrzymał tytuł naukowy profesora. Jedną z ważniejszych pozycji w jego bogatym dorobku jest książka *Polskie drukarstwo* (wyd. I – 1988, wyd. II – 1996), która była i nadal jest wykorzystywana jako podręcznik na studiach bibliotekoznawczych. W pracach naukowych podejmował problemy dotyczące typografii wytwornej, historii „czarnej sztuki", edytorstwa faksymilowego w Polsce oraz publikacji elektronicznych w technologii druku cyfrowego i produkcji książki współczesnej.

W latach 1964–1995 był zatrudniony w Wydawnictwie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, gdzie zajmował stanowisko inspektora produkcji, następnie kierownika Działu Produkcji, kierownika Redakcji Historii Sztuki i Bibliologii, a także zastępcy redaktora naczelnego i wreszcie redaktora naczelnego. Jego kompetencje i zainteresowania badawcze sprawiły, że w roku 1991 związał się zawodowo z Instytutem Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (do roku 2004), gdzie m.in. kierował Zakładem Książki Współczesnej i Edytorstwa oraz pełnił funkcję wicedyrektora ds. dydaktycznych (w latach 1996–1999). W latach 1994–2004 kierował także stworzonym przez siebie Podyplomowym Studium Wydawniczym na Uniwersytecie Wrocławskim.

Janusz Sowiński, [w:] *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 4*, Warszawa 2016, s. 234–236.

Pidłypczak-Majerowicz M., *Profesor Janusz Sowiński - lata pracy we Wrocławiu*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia" 2009, t. 7, s. 10–13.

KRZYSZTOF MIGOŃ (UR. 1940)

Teoretyk nauki o książce i czołowy polski popularyzator koncepcji kultury książki. Absolwent bibliotekoznawstwa, uczeń Karola Głombiowskiego, pod którego opieką w 1968 r. obronił rozprawę doktorską zatytułowaną *Recepcja książki orientalistycznej na Śląsku do końca XVIII wieku* (1969). Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1976 r. na podstawie rozprawy *Nauka o książce wśród innych nauk społecznych* (1976), tytuł profesora zwyczajnego otrzymał zaś w 1982 r. W latach 1987–1993 był redaktorem naczelnym „Studiów o Książce". Jest autorem haseł w wielu wydawnictwach encyklopedycznych, pisał m.in. do międzynarodowych kompendiów wiedzy bibliologicznej, takich jak francuska *Les sciences de l'écrit, encyclopédie internationale de bibliologie* (Paris–Retz 1993) czy niemiecki *Lexikon des gesamten Buchwesens* (Stuttgart 2003, 2007) oraz polskich encyklopedii ogólnych, np. *Wielkiej Encyklopedii PWN* (Warszawa 2001–2005) czy *Encyklopedii Wrocławia* (Wrocław 2000), z pasją propagując wiedzę o książce, bibliologii i pracownikach książki.

Specjalizował się również w problematyce naukoznawczej, z tego zakresu prowadził wykłady w Kolegium Doktorskim Wydziału Filologicznego UWr. Wypromował 17 doktorów (spośród których troje osiągnęło poziom samodzielnych pracowników nauki), zrecenzował 37 rozpraw doktorskich i równie dużo habilitacyjnych, opiniował wnioski awansowe na tytuł i stanowisko profesora. Przez dwie dekady był członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych (1991–2010). Wiele lat uczestniczył też w pracach nad doskonaleniem jakości kształcenia w dziedzinie bibliotekoznawstwa jako przewodniczący i członek zespołów dydaktyczno-naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (lata 80.), był członkiem Komisji Ekspertów Ministra Edukacji Narodowej (lata 90.), Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej i ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej (po 2000 r.). Przez trzy kadencje był też dyrektorem Instytutu Bibliotekoznawstwa UWr (1981–1996).

Bibliografia prac Krzysztofa Migonia (wybór), [w:] *Książka zawsze obecna. Prace ofiarowane Profesorowi Krzysztofowi Migoniowi*, Wrocław 2010, s. 9–18.

Wywiad z Prof. K. Migoniem: cz. I, Lata szkolne; cz. II, Fascynacje naukowe. Prow.: A. Firlej-Buzon, montaż: R. Werszler. https://phc.uni.wroc.pl/wywiady/ (dostęp: 24.02.2026).

ANNA ŻBIKOWSKA-MIGOŃ (UR. 1944)

Znawczyni książki dawnej, zwłaszcza naukowej w epoce oświecenia. Wraz z Martą Skalską-Zlat była pomysłodawczynią i redaktorką dwutomowej *Encyklopedii książki* (Wrocław 2017). W 1966 r. ukończyła studia magisterskie w Katedrze Bibliotekoznawstwa na Wydziale Filologicznym, a następnie rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta, przechodząc z czasem wszystkie szczeble kariery akademickiej. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskała w 1975 r. na podstawie rozprawy *Książka naukowa w kulturze polskiego Oświecenia* (1977) napisanej pod kierunkiem Karola Głombiowskiego. Stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowo-technicznej uzyskała w 1988 r., a tytuł profesora nauk humanistycznych w 1999 r. Jej rozprawa habilitacyjna *Historia książki w XVIII wieku: początki bibliologii*, wydana w 1989 r., została przełożona na język niemiecki i opublikowana w prestiżowym wydawnictwie Harrassowitz Verlag (1994). Absolwenci studiów bibliotekoznawczych świetnie znają także podręcznik akademicki jej autorstwa *Dzieje książki i jej funkcji społecznej: wiek XVIII* (1987).

Była ponadto redaktorką podserii „Bibliotekoznawstwo" w ramach zeszytów naukowych „Acta Universitatis Wratislaviensis" (w latach 1994–1996), a w okresie od 1997 do 2014 r. – redaktorką naczelną „Roczników Bibliotecznych". Oprócz tego w latach 2011–2016 kierowała grantem Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, w wyniku którego powstała *Encyklopedia książki* (2017).

Zaangażowana w życie Uniwersytetu Wrocławskiego i Instytutu, pełniła szereg funkcji organizacyjnych; była m.in. prodziekanem Wydziału Filologicznego ds. studiów zaocznych (w latach 1990–1993), zastępcą dyrektora Instytutu Bibliotekoznawstwa UWr ds. dydaktycznych, kierownikiem Zakładu Bibliotekoznawstwa, a następnie Zakładu Teorii i Historii Książki (2010–2015).

Wywiad z Prof. A. Żbikowską-Migoń: cz. I, Lata szkolne; cz. II, Fascynacje naukowe. Prow.: A. Wandel, montaż: R. Werszler. https://phc.uni.wroc.pl/wywiady/ (dostęp: 24.02.2026).

MARTA SKALSKA-ZLAT (UR. 1945)

Specjalistka w zakresie bibliografii, informacji naukowej, bibliometrii i naukometrii. Wyjątkowa organizatorka, wieloletni kierownik Zakładu Bibliografii i Informacji Naukowej, dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UWr w latach 2005–2012. Wraz z Anną Żbikowską-Migoń była pomysłodawczynią i redaktorką najważniejszego polskiego repetytorium wiedzy bibliologicznej – dwutomowej *Encyklopedii książki* (2017).

Z Uniwersytetem i Instytutem Bibliotekoznawstwa związała się zawodowo w 1984 r. Wcześniej, w latach 1969–1984, pracowała w Oddziale Informacji Naukowej w Bibliotece Głównej Akademii Rolniczej (którym od roku 1975 kierowała), zdobywając doświadczenie i wiedzę praktyczną rozwijane następnie w pracy naukowej. W 1990 r. na podstawie rozprawy zatytułowanej *Bibliometryczne badania rozwoju dyscypliny naukowej* (1993) uzyskała stopień doktora, a w roku 2002 stopień doktora habilitowanego. Jej rozprawa habilitacyjna *Bibliografia w Polsce 1945-1996. Naukoznawcza analiza dyscypliny* (2002) to jedno z najważniejszych podsumowań stanu i rozwoju bibliografii jako dyscypliny naukowej w powojennej Polsce, opracowane z zastosowaniem metod analizy bibliometrycznej i naukometrycznej, uhonorowane prestiżową nagrodą naukową im. Adama Łysakowskiego. Wypromowała czworo doktorów.

Wywiad z prof. M. Skalską-Zlat: https://phc.uni.wroc.pl/wywiady/sm.htm (dostęp: 24.02.2026).

Archiwalna tabliczka wieszana na drzwiach w budynku przy ul. Świętej Jadwigi 3/4

MAŁGORZATA KOMZA (1946–2022)

Znawczyni estetyki książki dawnej i współczesnej, inicjatorka badań nad szeroko pojętą sztuką książki, estetyką druku, wizualizacją tekstów piśmienniczych. Jej kariera naukowa rozpoczęła się od studiów na Uniwersytecie Wrocławskim na dwóch kierunkach: bibliotekoznawstwie i historii sztuki, co ukształtowało jej interdyscyplinarne zainteresowania i wpłynęło na dalsze badania prowadzone na granicy historii sztuki i bibliologii. Doktorat, który pod skróconym tytułem *Mickiewicz ilustrowany* ukazał się w znanej serii „Książki o Książce" Wydawnictwa Ossolineum, obroniła w 1978 r. Habilitację uzyskała w 1996 r. na podstawie rozprawy *Żywe obrazy: między sceną, obrazem a książką* (Wrocław 1995), w której – analizując jedną z najpopularniejszych rozrywek towarzyskich XVIII i XIX w. – ukazała zależności występujące między tekstem literackim, malarstwem, ilustracją książkową, plakatem, rzeźbą i teatrem. Wyznaczyła kierunek badań nad sztuką książki w ujęciu interdyscyplinarnym, dzięki czemu wrocławski ośrodek stał się wiodący w tym zakresie w Polsce, a Małgorzatę Komzę uznano za jedną z inicjatorek polskiej szkoły badań nad sztuką książki i estetyką druku.

Dzięki ogromnej wiedzy z tego zakresu przez wiele lat była zapraszana do jury konkursów edytorskich (m.in. Konkursu na Najtrafniejszą Szatę Edytorską Książki Naukowej odbywającego się w ramach Wrocławskich Targów Książki Naukowej, Konkursu PTWK im. Leona Marszałka na najlepszą uniwersytecką pracę dyplomową poświęconą historii i współczesności polskich wydawnictw). W uznaniu za zasługi na rzecz propagowania pięknej książki w 2013 r. otrzymała honorową odznakę Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek.

W latach 1996–2005 pełniła funkcję dyrektora Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UWr. W latach 2012–2016 była też redaktorką naczelną „Studiów o Książce i Informacji".

Hojka B., *Małgorzata Komza (19 lutego 1946 – 10 stycznia 2022 roku)*, „Roczniki Biblioteczne" 2022, R. 66, s. 328–333.

Repucho E., *Wspomnienie o Małgorzacie Komzie (1946-2022), badaczce sztuki książki i estetyki druku*, „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi" 2022, t. 16, z. 1, s. 151–158.

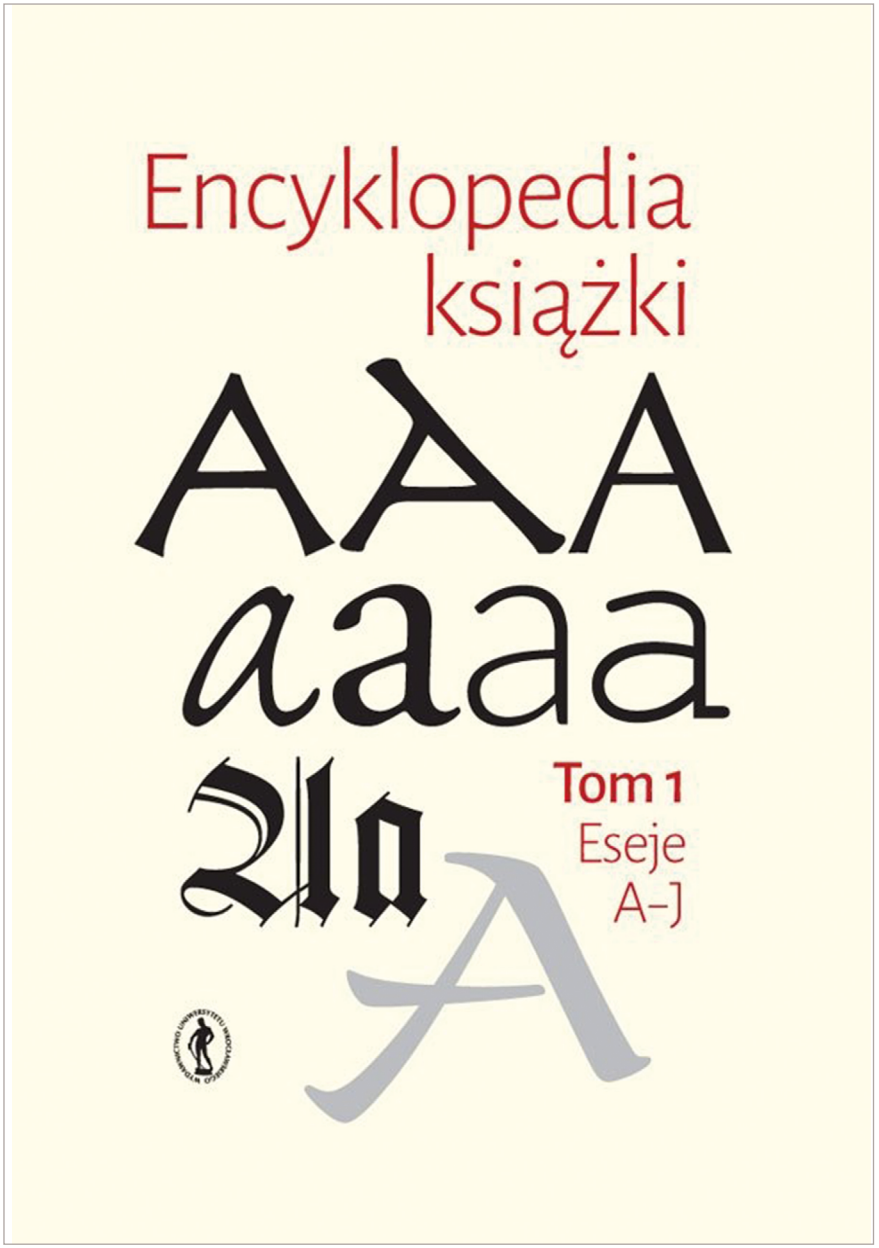

Okładka *Encyklopedii książki* pod redakcją Anny Żbikowskiej-Migoń i Marty Skalskiej-Zlat. Wrocław 2017. Okładkę zaprojektował wybitny typograf Andrzej Tomaszewski

3. AKTYWNOŚĆ NAUKOWA

W Instytucie były i są prowadzone badania w kilku podstawowych zakresach: nauki o książce (bibliologii), bibliotekoznawstwa oraz informatologii, a także nauki o informacji i nowych mediach, edytorstwa i estetyki publikacji.

Początkowo dominowała szeroko rozumiana historia książki, bibliotek i czytelnictwa na Śląsku i w Galicji (Antoni Knot, Karol Głombiowski, Kazimiera Maleczyńska, Aleksandra Mendykowa)[7], z czasem pole badań objęło także inne rejony Polski i okresy bliższe współczesności (Anna Aleksiewicz, Józef Szczepaniec)[8]. Prowadzono badania nad inkunabulistyką i historią drukarstwa (Bronisław Kocowski)[9], w tym historią drukarstwa muzycznego (Maria Przywecka-Samecka)[10], papiernictwa (Kazimiera Maleczyńska), dziejami bibliotek, bibliotekarstwa i bibliografii (Zofia Gaca-Dąbrowska, Anna Aleksiewicz, Aleksandra Mendykowa)[11], a także bibliotekarstwem szkolnym i czytelnictwem (Jadwiga Andrzejewska, Karol Głombiowski)[12]. Historyczny kierunek badań wrocławskiego ośrodka ukształtował się w wyniku zainteresowań twórców i pierwszych pracowników Katedry, wywierając niebagatelny wpływ na kierunki naukowych dociekań kolejnych pokoleń badaczy, takich jak choćby Maria Pidłypczak-Majerowicz, Artur Pilak czy – zwłaszcza –

7 Zob. m.in. K. Maleczyńska, *Papiernictwo na Śląsku do końca XVI w.*, Wrocław 1957; eadem, *Recepcja książki francuskiej we Wrocławiu w XVI w.*, Wrocław 1968; eadem, *Zainteresowania czytelnicze mieszczan dolnośląskich okresu Renesansu*, Wrocław 1982.

8 M.in.: A. Aleksiewicz, *Drukarstwo w Rzeczypospolitej Krakowskiej i Galicji Zachodniej w latach 1815-1860*, Warszawa 1976; J. Szczepaniec, *Drukarze Jego Królewskiej Mości w życiu literackim polskiego Oświecenia*, Wrocław 1975.

9 Zob. biogram B. Kocowskiego na s. 31.

10 M. Przywecka-Samecka, *Dzieje drukarstwa muzycznego do końca XVIII wieku*, Wrocław 1954.

11 Zob. biogram Zofii Gacy-Dąbrowskiej na s. 34.

12 M.in. J. Andrzejewska, *Bibliotekarstwo szkolne. Teoria i praktyka*, t. 1–2, Warszawa 1996; K. Głombiowski, *Problemy historii czytelnictwa*, Wrocław 1966.

Anna Żbikowska-Migoń[13], której prace poświęcone historii książki epoki oświecenia należą niewątpliwie do kanonu polskiej literatury bibliologicznej.

Wizytówką Katedry, a następnie Instytutu, była też teoria książki, a zwłaszcza teoria, historia i metodologia nauki o książce, którą zapoczątkował Karol Głombiowski[14]. Jego oryginalna koncepcja kompleksowej, funkcjonalnej nauki o książce powstała na przestrzeni lat 1960–1970 i stanowi bezsprzecznie jedno z najistotniejszych osiągnięć polskiej bibliologii. Głombiowski – odwołując się do socjologicznej koncepcji nauki o książce Jana Muszkowskiego – stworzył własny model dyscypliny, której przedmiotem badań jest książka postrzegana jako jeden z najważniejszych instrumentów komunikacji społecznej. W ten sposób nauka o książce wpisała się na stałe w pole badań społecznych i kulturowych. Myśl tę od lat 70. XX w. rozwijał najpełniej Krzysztof Migoń, interpretując i porządkując refleksję bibliologiczną w Polsce, ale przede wszystkim wskazując na główne nurty i potrzeby badawcze[15]. Wprowadził też w szerszy obieg pojęcie kultury książki rozumianej jako osobna kategoria badawcza, która pozwala objąć „ogół zjawisk i procesów powiązanych z książką, a występujących w kulturze i społeczeństwie w danym czasie i miejscu"[16]. Takie podejście widoczne jest w pracach wielu wychowanków i kontynuatorów myśli Profesora (np. Renaty Aleksandrowicz czy Haliny Rusińskiej-Giertych)[17].

W latach 70. i 80. XX wieku zainicjowano w Instytucie badania nad sztuką książki i edytorstwem, a także informacją naukową, bibliografią i bibliometrią oraz ich zastosowaniami w badaniach nad nauką. Pogranicze historii edytorstwa

13 Zob. biogram Anny Żbikowskiej-Migoń na s. 39.

14 Zob. biogram Karola Głombiowskiego na s. 32.

15 Zob. biogram Krzysztofa Migonia na s. 38.

16 K. Migoń, *Kultura książki*, [w:] A. Żbikowska-Migoń, M. Skalska-Zlat, *Encyklopedia książki*, Wrocław 2017, s. 234–235.

17 *Kultura książki seniorów w Polsce* – projekt badawczy Narodowego Centrum Nauki realizowany przez R. Aleksandrowicz w latach 2008–2010; H. Rusińska-Giertych, *Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie oświecenia*, Wrocław 2018.

Karol Głombiowski,
kierownik Katedry
w latach 1956–1969

500-lecie Polskiego
Słowa Drukowanego,
program konferencji

PROGRAM

500-LECIE
POLSKIEGO SŁOWA
DRUKOWANEGO
NA ŚLĄSKU

1475 — 9 X — 1975
WROCŁAW

10 października 1975

godz. 9.00 Sesja naukowa (c.d.):

dr Anna Żbikowska-Migoń (Wrocław): Historia książki śląskiej w polskich badaniach księgoznawczych powojennego trzydziestolecia

dr Anna Lewicka-Kamińska (Kraków): Nieznany drukarz XV wieku tzw. Typographus Leonis I papae Sermones

dr hab. Ewa Chojecka (Kraków): Związki artystyczne polskiego drzeworytu renesansowego z grafiką europejską

doc. dr Stanisław Szpilczyński (Wrocław): Podręczna lektura barokowego polihistora doktora Jana Jonstona z Szamotuł

dr Józef Szczepaniec (Wrocław): Wrocław i Brzeg jako fikcyjne miejsca druku wydawnictw polskich z czasów Oświecenia

dr Andrzej Jagusztyn (Rzeszów): Udział Ślązaków w rozwoju tradycji drukarskiej Ziemi Rzeszowskiej

dr Renata Żurkowa (Kraków): Silesiaca w księgozbiorach mieszczan krakowskich XVII w.

dr Józef Szocki (Wrocław): Społeczna rola bibliotek publicznych Dolnego Śląska w latach 1945—1974

godz. 13.00 Otwarcie i zwiedzanie wystawy „Najpiękniejsze książki XXX-lecia Polski Ludowej" organizuje Muzeum Narodowe — Wrocław.

godz. 16.00 Sesja naukowa (c.d.):

dr hab. Maria Przywecka-Samecka (Wrocław): Ciekawostka typograficzna drukarstwa muzycznego (Szablonowy druk ksiąg chorałowych)

doc. dr hab. Kazimiera Maleczyńska (Wrocław): Biblioteki mieszczańskie w dawnej Polsce. Stan badań — problematyka — postulaty

dr Krystyna Podlaszewska (Toruń): Osiemnastowieczne księgozbiory mieszczan toruńskich jako przejaw ich kultury umysłowej

mgr Leonard Jarzębowski (Toruń): Księgozbiór fromborski i braniewski na tle tradycji kulturalnej Warmii i Pomorza

doc. dr Radosław Cybulski (Warszawa): Formowanie się modelu kapitalistycznego przedsiębiorstwa wydawniczo-księgarskiego w Polsce w latach 1800—1831

dr Andrzej Kłossowski (Warszawa): Polscy księgarze i wydawcy w Lipsku w XIX w. Paweł Rhode i jego poprzednicy

mgr Zbysław Arct (Wrocław): Leksykony drukarskie

Dyskusja i zamknięcie sesji.

i historii sztuki to pole badawcze zapoczątkowane przez Małgorzatę Komzę[18], która swoje prace poświęciła przede wszystkim ilustracji książkowej, a także Janusza Sowińskiego[19], badacza estetyki druku i typografii wytwornej, obecnie kontynuowane w największym wymiarze przez Ewę Repucho[20]. Prace nad bibliografią oraz społeczną rolą informacji naukowej i bibliografii to z kolei domena Marty Skalskiej-Zlat[21], a także Krystyny Giedy, Ewy Żgutowicz, Anety Firlej-Buzon czy Elżbiety Herden. Rozwój wspomnianych badań doprowadził do powstania w strukturze Instytutu dwóch nowych zakładów: w 1975 r. – Zakładu Bibliografii i Informacji Naukowej, a w 1984 r. – Zakładu Edytorstwa.

Lata 90. XX w. oraz przełom XX i XXI stulecia przyniosły dalszy rozwój badań bibliologicznych i informatologicznych oraz nowe pola zainteresowań naukowych pracowników Instytutu. Wśród nich do najważniejszych należą: nurt naukoznawczy reprezentowany najlepiej przez Bożenę Koredczuk w pracach poświęconych początkom bibliologii jako autonomicznej nauki oraz roli towarzystw i szkół naukowych[22]; nurt badań nad rynkiem książki dla dzieci i młodzieży oraz rolą przekładów dla najmłodszych czytelników zainicjowany przez Bogumiłę Staniów[23] i kontynuowany m.in. przez Elżbietę Jamróz-Stolarską[24] i Agnieszkę Wandel[25]; nurt badań nad

18 Zob. biogram Małgorzaty Komzy na s. 41.

19 J. Sowiński, *Typografia wytworna w Polsce 1919-1939*, Wrocław 1995.

20 M.in. E. Repucho, *Fanaberie i pasje. Edycje bibliofilskie i druki ozdobne Biblioteki Narodowej w Warszawie*, Warszawa 2006; eadem, *Typografia kompletna. Kultura książki w twórczości Leona Urbańskiego*, Wrocław 2016.

21 Zob. biogram Marty Skalskiej-Zlat na s. 40.

22 M.in. B. Koredczuk, *Początki teorii bibliologii. Dictionnaire raisonné de bibliologie (1802-1804) Gabriela Etienne'a Peignota. Analiza i recepcja*, Wrocław 2005; eadem, *Badania nad książką, biblioteką i informacją w kręgu towarzystw naukowych. Komisja Bibliologii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (1953-2003)*, Wrocław 2021.

23 M.in. B. Staniów, *Książka amerykańska dla dzieci i młodzieży w Polsce w latach 1944-1989. Produkcja i recepcja*, Wrocław 2000; eadem, *„Z uśmiechem przez wszystkie granice". Recepcja wydawnicza przekładów polskiej książki dla dzieci i młodzieży w latach 1945-1989*, Wrocław 2006.

24 M.in. E. Jamróz-Stolarska, *Serie literackie dla dzieci i młodzieży w Polsce w latach 1945-1989. Produkcja wydawnicza i ukształtowanie edytorskie*, Warszawa 2014.

25 M.in. A. Wandel, *Przemiany współczesnej książki popularnonaukowej dla dzieci i młodzieży. Na przykładzie francuskiej oferty wydawniczej*, Kraków 2019.

Bożena Koredczuk odbiera nominację profesorską
w Pałacu Prezydenckim. Po prawej z Anną Grucą
z Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Fot. Andrzej Koredczuk

Reprezentantki INIM na konferencji „Child and the Book" na Uniwersytecie Kreteńskim (Bożena Hojka, Elżbieta Jamróz-Stolarska, Bogumiła Staniów, Agnieszka Wandel)

dokumentami życia społecznego oraz rolą informacji we współczesnym świecie, który reprezentuje najpełniej Aneta Firlej-Buzon[26], i wreszcie nurt badań nad rozwojem mediów cyfrowych oraz rolą książki we współczesnym systemie medialnym reprezentowany przez Małgorzatę Góralską[27]. Oprócz tego w Instytucie uprawiano również studia prasoznawcze i wydawnicze (Małgorzata Derkacz)[28] oraz badania nad czytelnictwem osób starszych (Renata Aleksandrowicz)[29].

Obecnie w Instytucie realizowane są badania w następujących zakresach:

- informacja naukowa, architektura informacji, humanistyka cyfrowa, analiza danych (m.in. Aneta Firlej-Buzon, Adam Pawłowski, Dorota Siwecka, Elżbieta Herden),
- teoria i historia książki (m.in. Bożena Koredczuk, Maciej Matwijów, Anna Cisło, Agnieszka Łuszpak, Rafał Werszler),
- rynek publikacji dla dzieci i młodzieży (m.in. Bogumiła Staniów, Agnieszka Wandel, Elżbieta Jamróz-Stolarska, Bożena Hojka)[30],
- estetyka i projektowanie publikacji (m.in. Ewa Repucho, Jan Kaczorowski, Paweł Bernacki),
- rozwój nowych mediów i technologii teleinformacyjnych (m.in. Małgorzata Góralska, Stefan Nowicki),
- a także czytelnictwo (Kamila Augustyn, Renata Aleksandrowicz), prawo autorskie (Artur Ogurek), literatura i kultura popularna (Anna Lubińska), naukoznawstwo (Bożena Koredczuk, Anna Hanc) i wiele innych, które wymykają się jednoznacznym klasyfikacjom.

26 M.in. A. Firlej-Buzon, *Dokumenty życia społecznego w teorii i praktyce bibliotekarskiej w Polsce*, Warszawa 2002; eadem, *Druki ulotne i okolicznościowe jako źródła do badań dziejów i kultury Dolnego Śląska lat 1945-1956*, Wrocław 2013.

27 M.in. M. Góralska, *Książki, nowe media i ich czasoprzestrzenie*, Warszawa 2009; eadem, *Piśmienność i rewolucja cyfrowa*, Wrocław 2012.

28 M.in. M. Korczyńska-Derkacz, *Państwowy Instytut Książki (1946-1949) i jego rola w rozwoju bibliologii, bibliotekarstwa i kultury książki w Polsce*, Warszawa 2011.

29 M.in. R. Aleksandrowicz, *Książka w życiu seniorów na początku XXI wieku*, Warszawa 2020.

30 Wymienione osoby stanowią również podporę międzywydziałowego Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży, działając w jego Radach Naukowej i Programowej: https://cbldm.uwr.edu.pl/ (dostęp: 24.02.2026).

Realizowane przez pracowników tematy badawcze dobrze odzwierciedla aktualna struktura Instytutu, który składa się z czterech zakładów:

- Zakład Bibliografii i Analizy Danych – realizuje badania w zakresie informacji naukowej, przetwarzania i analizy danych, humanistyki cyfrowej, big data, zasobów informacyjnych w środowisku cyfrowym, bibliografii i bibliometrii.
- Zakład Interdyscyplinarnych Badań nad Książką i Komunikacją – prowadzi badania mieszczące się w obszarze teorii i historii książki, bibliotek i czytelnictwa, piśmienniczego dziedzictwa kulturowego, dawnej i współczesnej kultury piśmienniczej i czytelniczej oraz badania nad książką jako pierwszym medium.
- Zakład Edytorstwa i Projektowania Publikacji – działalność naukowa pracowników Zakładu dotyczy szeroko rozumianego rynku książki i mediów, w tym rynku publikacji dla dzieci i młodzieży, a także edytorstwa, typografii, estetyki i projektowania publikacji.
- Zakład Mediów Cyfrowych – tematy badawcze realizowane przez pracowników obejmują zagadnienia rozwoju nowych mediów i technologii teleinformacyjnych, rewolucji cyfrowej, najnowszych zjawisk i przemian technologicznych w obszarze komunikacji i informacji.

OD PROBLEMÓW WĘZŁOWYCH PO PROJEKTY GRANTOWE

Początkowo badania realizowane były w ramach prac indywidualnych. Jako pierwsze podjęte zostały tematy: *Historia recepcji piśmiennictwa polskiego i obcego na Śląsku w okresie od XV do końca XVIII wieku* (Karol Głombiowski) oraz *Historia drukarstwa muzycznego w Polsce* (Maria Przywecka-Samecka). Z czasem zaczęto realizować badania także w ramach ogólnopolskich, a nawet międzynarodowych, programów badawczych. W latach 70. XX w. był to przede wszystkim program tzw. węzłowych problemów badawczych. Instytut włączył się wówczas w prace nad problemem węzłowym *Polska kultura narodowa - jej tendencje rozwojowe i percepcja*, opracowując takie zagadnienia jak formy i funkcje propagandy książki, rozwój form publicznego udostępniania książki, efektywność ruchu wydawniczego

Prodziekan Aneta Firlej-Buzon podczas inauguracji Wydziału Komunikacji Społecznej i Mediów. Fot. Paweł Piotrowski

a popularność pisarzy[31]. Wiodącym tematem był *Rozwój form publicznego udostępniania książki w Polsce w okresie zaborów*, który w latach 1976–1980 koordynowała Kazimiera Maleczyńska. W okresie 1977–1980 Zofia Gaca-Dąbrowska pełniła funkcję kierownika tematu *Zawód bibliotekarza w PRL*. W latach 1988–1990 w ramach Centralnych Programów Badań Resortowych *Przeobrażenia społeczne i narodowościowe na Śląsku* Kazimiera Maleczyńska kierowała grupą tematyczną *Rozwój kultury a przeobrażenia narodowościowe na Śląsku* i wraz z Anną Migoń realizowała badania poświęcone *Historii książki, bibliotek i czytelnictwa na Śląsku*. Do 1980 r. Instytut wspólnie z Uniwersytetem im. A.A. Żdanowa w Leningradzie opracowywał też temat *Problemy modernizacji i efektywności systemów biblioteczno-informacyjnych w szkołach wyższych*.

31 A. Żbikowska-Migoń, *Prace naukowo-badawcze w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (1956-1976)*, „Roczniki Biblioteczne" 1977, R. 21, z. 1/2, s. 495.

Marta Skalska-Zlat, dyrektor Instytutu w latach 2005–2012, z Agnieszką Wandel. Fot. Rafał Werszler

Wraz z przemianami społeczno-politycznymi i reorganizacją finansowania nauki polskiej zaczęto prowadzić badania w ramach projektów grantowych finansowanych przez różne instytucje kultury i nauki, zwłaszcza Komitet Badań Naukowych, a następnie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowe Centrum Nauki czy Komisję Europejską.

Do najważniejszych zrealizowanych w Instytucie grantów należy niewątpliwie *Encyklopedia książki* – projekt finansowany ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki i kierowany przez Annę Żbikowską-Migoń oraz Martę Skalską-Zlat. To ogromne naukowe i organizacyjne przedsięwzięcie realizowano w latach 2012–2016, a udział wzięło w nim 11 współredaktorów tematycznych, 6 konsultantów merytorycznych oraz 196 autorów z licznych polskich i kilku zagranicznych ośrodków badań księgo- i bibliotekoznawczych[32]. Do współpracy zaproszono praktyków i teoretyków – poligrafów, wydawców, księgarzy i antykwariuszy,

32 *Encyklopedia książki*, pod red. A. Żbikowskiej-Migoń i M. Skalskiej-Zlat, t. 1, Wrocław 2017, s. 4.

Zakład Edytorstwa i Projektowania Publikacji. Fot. Natalia Szczygielska

bibliotekarzy i bibliografów, bibliologów, bibliotekoznawców, informatologów oraz specjalistów z innych dyscyplin, m.in. prasoznawców, medioznawców i historyków.

Ambicją redakcji było opracowanie wszechstronnego kompendium, godnego następcy *Encyklopedii wiedzy o książce* pod red. Aleksandra Birkenmajera, Bronisława Kocowskiego i Jana Trzynadlowskiego opublikowanej w 1971 r. przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Niemal półwiecze, które dzieli powstanie obu encyklopedii, to czas ogromnych przemian technologicznych i społecznych rzutujących bezpośrednio na fizyczną postać książki, sposoby uczestnictwa w kulturze oraz dostęp do informacji. W tej sytuacji główne twórczynie *Encyklopedii książki* motywowała chęć ukazania szeroko pojętej kultury książki i piśmiennictwa zarówno w perspektywie historycznej, jak i w odniesieniu do współczesności i zachodzących przemian. Efektem tych działań jest dwutomowe opracowanie opublikowane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego w 2017 r. Dzieło otwiera blok esejów pióra

Adam Pawłowski, kierownik Pracowni Humanistyki Cyfrowej. Po lewej: podczas otwarcia konferencji „Od Kaspra Elyana do cyberprzestrzeni. 550-lecie druku w języku polskim"

uznanych polskich bibliologów, informatologów i prasoznawców[33], a jego główny trzon stanowią rozbudowane, przeglądowe hasła same w sobie stanowiące minieseje na dany temat.

Niemniejsze znaczenie dla rozwoju naukowego INIM mają również projekty realizowane w ramach infrastruktury i konsorcjum CLARIN-PL[34] oraz międzynarodowy projekt „Humanistyka cyfrowa dla przyszłości" w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska[35] koordynowane na Uniwersytecie Wrocławskim przez Adama Pawłowskiego. CLARIN-PL wchodzi w skład Europejskiej

33 Poświęconych kolejno: rozwojowi bibliologii (Krzysztof Migoń), transformacjom komunikacji społecznej (Walery Pisarek), cywilizacyjnej roli książki (Maciej Matwijów), rozwojowi prasy (Walery Pisarek), sztuce edytorstwa i typografii (Małgorzata Komza), bibliofilstwu (Anna Gruca) i drukom ulotnym (Aneta Firlej-Buzon), przemianom czytelnictwa (Janusz Kostecki), zjawisku lektury (Irena Socha), zagadnieniom informacji naukowej (Barbara Sosińska-Kalata) oraz funkcji bibliotek (Bogumiła Staniów).

34 Oficjalna strona konsorcjum: https://clarin-pl.eu/.

35 Oficjalna strona programu: https://pl.cz-pl.eu/2014-2020.

Infrastruktury Badawczej – European Research Infrastructure Consortium: Common Language Resources and Technology Infrastructure, której celem jest udostępnienie zróżnicowanemu gronu odbiorców (przede wszystkim naukowcom, wykładowcom i studentom) wyspecjalizowanych zbiorów danych oraz narzędzi potrzebnych do ich przetwarzania. W ramach konsorcjum współpracują Uniwersytet Wrocławski, Politechnika Wrocławska (jako lider projektu), Instytut Podstaw Informatyki PAN, Uniwersytet Łódzki, Instytut Slawistyki PAN, Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych. Projekt *Polska część infrastruktury naukowej CLARIN ERIC. Wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna* realizowany jest etapami od 2013 r., a jego finansowanie zapewniają środki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zadaniem zrealizowanym przez UWr, siłami Adama Pawłowskiego i jego zespołu skupionego w Pracowni Humanistyki Cyfrowej INIM, jest m.in. *Chronologiczna baza danych polskich tekstów prasowych z lat 1945-1954 opisanych metadanymi na poziomie morfosyntaktycznym*.

W latach 2020–2022 realizowano projekt „Humanistyka cyfrowa dla przyszłości". Jego podstawowym celem było zwiększenie zatrudnienia absolwentów wydziałów humanistycznych w obu krajach współpracujących w ramach programu Interreg, a więc w Polsce i w Czechach, poprzez wykształcenie u studentów kierunków humanistycznych umiejętności pracy z danymi cyfrowymi. Pokłosiem realizacji tego projektu jest monografia *Od Gutenberga do Zuckerberga. Wstęp do Humanistyki cyfrowej* pod red. Adama Pawłowskiego (Kraków 2023) oraz szereg otwartych kursów z zakresu humanistyki cyfrowej dostępnych na stronie Pracowni Humanistyki Cyfrowej (https://phc.uni.wroc.pl/interreg/szkoleniapl.html).

Wykaz grantów indywidualnych przyznanych pracownikom INIM w ramach konkursów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Nauki, Polskiej Akademii Nauk oraz programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza" UWr znajduje się w aneksie na końcu książki.

NAGRODY NAUKOWE

Wśród najbardziej prestiżowych dla bibliologów i informatologów nagród czołowe miejsce zajmuje niewątpliwie Nagroda Naukowa Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich im. Adama Łysakowskiego. Ustanowiono ją w 1983 r., a jej pierwszą laureatką została Zofia Gaca-Dąbrowska uhonorowana za pracę *Bibliotekarstwo II Rzeczypospolitej: zarys problemów organizacyjnych i badawczych* (Wrocław 1983). Od tego momentu nagrodę tę uzyskało w sumie 12 pracowników wrocławskiego Instytutu, a dwie osoby – Marta Skalska-Zlat i Małgorzata Korczyńska-Derkacz – były laureatkami tego wyróżnienia dwukrotnie. Oprócz wyżej wymienionych nagrodzono następujące wrocławskie badaczki: Jadwigę Andrzejewską, Bogumiłę Staniów, Anetę Firlej-Buzon, Dorotę Siwecką, Annę Żbikowską-Migoń, Ewę Repucho, Bożenę Koredczuk oraz Annę Lubińską.

Spośród innych odznaczeń wymienić można również nagrodę w Konkursie na najlepszą książkę akademicką i naukową ACADEMIA (Ewa Repucho, Renata Aleksandrowicz) oraz Nagrodę Iuvenes Wratislaviae Wrocławskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk (Jan Kaczorowski, Kamila Augustyn). Chlubną tradycją pracowników INIM są też liczne Nagrody Naukowe Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego przyznawane za wybitne monografie (m.in. Kazimiera Maleczyńska, Krzysztof Migoń, Małgorzata Komza, Marta Skalska-Zlat, Anna Żbikowska-Migoń, Bożena Koredczuk, Aneta Firlej-Buzon, Małgorzata Góralska, Ewa Repucho, Elżbieta Jamróz-Stolarska, Anna Cisło, Agnieszka Wandel, Maciej Matwijów, Anna Lubińska).

Wykaz ważniejszych nagród naukowych uzyskanych przez pracowników INIM znajduje się w aneksie na końcu książki.

CZASOPISMA

W Instytucie Nauk o Informacji i Mediach od samego początku jego istnienia wydawanych było kilka serii i czasopism naukowych, które trwale zapisały się w pejzażu najważniejszych polskich periodyków bibliologicznych i bibliotekoznawczych. Tradycję

Anna Lubińska, autorka monografii *Książka i biblioteka w wybranych pracach Umberta Eco*, z redaktorem Jackiem Antczakiem. Fot. Radio Wrocław Kultura

Jan Kaczorowski, laureat Nagrody Iuvenes Wratislaviae Wrocławskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk. Fot. Natalia Szczygielska

Bogumiła Staniów, autorka książki *Z uśmiechem przez wszystkie granice*, Wrocław 2006

tę zapoczątkowały zeszyty monograficzne pod nazwą „Bibliotekoznawstwo" publikowane pod szyldem „Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego". Pierwszy numer „Bibliotekoznawstwa" ukazał się pod redakcją Antoniego Knota i auspicjami Biblioteki Uniwersyteckiej w 1955 r. – rok przed powstaniem wrocławskiej Katedry. Tom był zarazem pierwszym numerem w serii „Zeszytów Naukowych UWr". W przedmowie do tomu ówczesny rektor Uniwersytetu Edward Marczewski napisał:

> Zasada łączności, a nawet nierozdzielności pracy dydaktycznej i pracy badawczej na uniwersytetach, dziś powszechnie uznawana i propagowana, została we Wrocławiu rozszerzona z powodzeniem także na prace biblioteczne. Nasza Biblioteka Uniwersytecka jest od dawna nie tylko księgozbiorem, ale także aktywnym ośrodkiem pracy badawczej nad dziejami książki na Śląsku. Toteż nie jest sprawą przypadku, że pierwszy z „Zeszytów Naukowych" zawiera rozprawy, które wyszły z Biblioteki i są poświęcone jej zbiorom (s. 6–7).

Zgodnie z zapowiedzią znalazły się w nim zatem teksty pióra Bronisława Kocowskiego, Marty Burbianki oraz Karola Głombiowskiego poświęcone cennym zbiorom specjalnym Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu.

Od momentu powstania w 1956 r. Katedry Bibliotekoznawstwa periodyk stał się jej oficjalnym organem, a jego redagowanie przejął Karol Głombiowski. Ogółem na przestrzeni lat 1955–2011 wydano 30 tomów „Bibliotekoznawstwa". W latach 1955–1962 wyszły 3 tomy w serii „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego im. Bolesława Bieruta" (Seria A, Nauki Społeczne), a w latach 1966–2011 ukazało się kolejnych 27 tomów w serii „Acta Universitatis Wratislaviensis. Bibliotekoznawstwo". Część z nich wyszła w formie nieregularnego periodyku, w którym artykuły publikowali przede wszystkim młodzi adepci księgo- i bibliotekoznawstwa, część z nich stanowiły natomiast monografie pracowników Instytutu (w ten sposób wyszły m.in. prace Zofii Gacy-Dąbrowskiej, Anny Aleksiewicz, Marty Skalskiej-Zlat, Bogumiły Staniów, Bożeny Koredczuk). Anna Żbikowska-Migoń, odnosząc się do całości serii, zaznaczyła w przedmowie do XIX tomu „Bibliotekoznawstwa":

> Zróżnicowana tematyka rozpraw odbija wielość kierunków badawczych prowadzonych w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego – od zagadnień teorii i metodologii nauki o książce, bibliotece i informacji naukowej, przez żywo uprawiane badania nad historią książki, po współczesne zagadnienia światowego systemu książki, nie pozbawione odniesień do praktyki.

Tradycję tego tytułu kontynuowały „Studia o Książce" – nowy periodyk powołany jako międzyuczelniana seria wydawnicza w 1970 r. i wydawany do 1993 r. – oraz „Studia o Książce i Informacji", publikowane w latach 2012–2018 (o czym więcej poniżej).

„ROCZNIKI BIBLIOTECZNE. CZASOPISMO POŚWIĘCONE KULTURZE KSIĄŻKI I KOMUNIKACJI PIŚMIENNEJ" (1956–)

Niewątpliwie najważniejszym wrocławskim periodykiem bibliologiczno-bibliotekoznawczym o zasięgu ogólnopolskim – którego redakcja od początku istnienia zlokalizowana była w Instytucie Nauk o Informacji i Mediach (początkowo Katedrze Bibliotekoznawstwa) – są „Roczniki Biblioteczne. Czasopismo poświęcone

Maciej Matwijów, redaktor naczelny „Roczników Bibliotecznych" w latach 2014–2024

kulturze książki i komunikacji piśmiennej" wydawane od 1956 r. nieprzerwanie do dziś. Czasopismo powołano do życia w 1956 r. na wniosek Komisji dla Spraw Bibliotek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego jako „organ bibliotek szkół wyższych", a jego pierwszy numer wyszedł w 1957 r. Inicjatorem powstania i pierwszym redaktorem naczelnym czasopisma był Antoni Knot. W skład pierwszej redakcji weszli także Ksawery Świerkowski (dyrektor Biblioteki Narodowej i Biblioteki SGGW w Warszawie, redaktor naczelny *Słownika pracowników książki polskiej*, wykładowca w Katedrze Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego) i Walery Taborski. W kolejnych latach funkcję redaktora naczelnego pisma pełnili: Kazimiera Maleczyńska (1981–1996), Anna Żbikowska-Migoń (1997–2014), Maciej Matwijów (2014–2024), a od 2025 r. sprawuje ją Kamila Augustyn.

Pierwszy komitet naukowy tworzyli bibliotekoznawcy i bibliotekarze wywodzący się z bibliotek naukowych w całym kraju: Aleksander Birkenmajer (dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Poznańskiego oraz Biblioteki Jagiellońskiej, a także profesor,

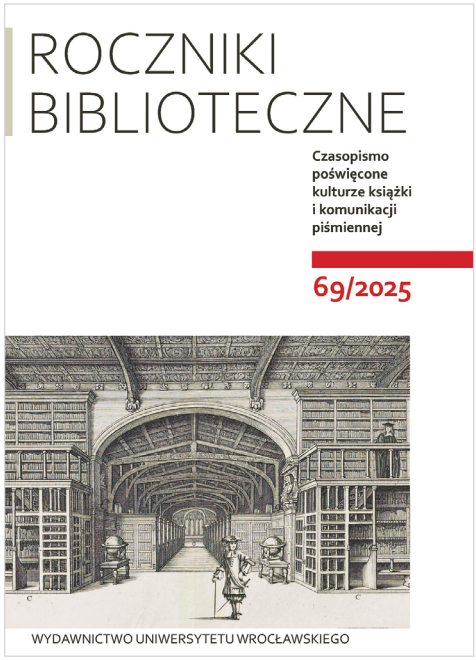

Okładka „Roczników Bibliotecznych", którą zaprojektowała Ewa Repucho, R. 69. Wrocław 2025

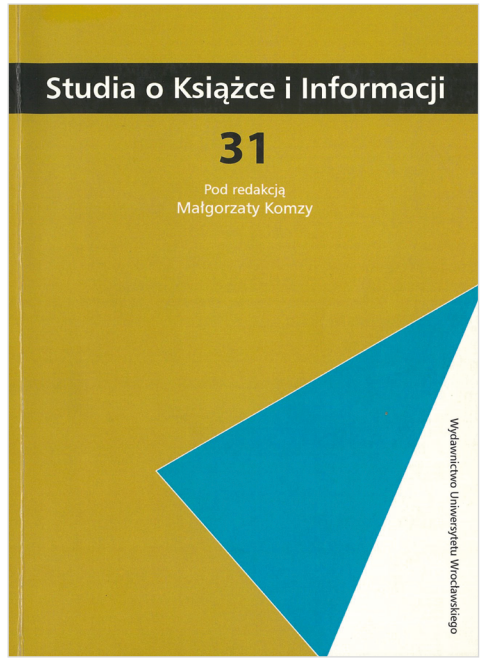

„Studia o Książce i Informacji" pod redakcją Małgorzaty Komzy, t. 31. Wrocław 2012

dyrektor Katedry Bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie Warszawskim), Jan Baumgart (dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej i profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego), Marian Des Loges (dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Gdańskiej, kustosz Biblioteki Narodowej), Helena Kozerska (kierowniczka Oddziału Rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie), Władysław Skoczylas i Helena Więckowska (dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi, profesor Uniwersytetu Łódzkiego).

Skład rady naukowej wielokrotnie ulegał zmianom, ale zawsze byli w nim obecni przedstawiciele kadry kierowniczej bibliotek naukowych, bibliotekarze praktycy, łączący swe zawodowe działania z twórczą pracą badawczą, a także reprezentanci akademickiego bibliotekoznawstwa. W ciągu lat byli wśród nich m.in.: Zbigniew Binerowski, Radosław Cybulski, Zbigniew Jabłoński, Janusz Kapuścik, Józef Korpała, Zbigniew Nowak, Jan Pirożyński, Jan Sójka, Irena Treichel, Jan Wróblewski i Zbigniew Żmigrodzki. Obecnie międzynarodowy skład rady naukowej tworzą:

Kamila Augustyn, od 2025 r. redaktor naczelna „Roczników Bibliotecznych”

Christina Banou (Ionian University, Corfu, Grecja), Christoph Bläsi (Uniwersytet Johannesa Gutenberga w Moguncji), Zuzana Bolerazká (Biblioteka Narodowa Republiki Czeskiej w Pradze), Albert N. Greco (Fordham University, Gabelli School of Business, Stany Zjednoczone), Arūnas Gudinavičius (Uniwersytet Wileński), Henryk Hollender (Biblioteka Uczelni Medycznej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie), Larysa Holovata (Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Wasyla Stefanyka), Katarzyna Konarska (Uniwersytet Wrocławski), Bożena Koredczuk (Uniwersytet Wrocławski), Grzegorz Nieć (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), Sophie Noël (Uniwersytet Panthéon-Assas w Paryżu), Rachel Noorda (Uniwersytet w Portland), Emiliya Ohar (Ukraiński Uniwersytet Katolicki we Lwowie), Arvydas Pacevičius (Uniwersytet Wileński), Jiřina Šmejkalová (Uniwersytet Karola w Pradze), Marta Špániová (Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie) oraz Arkadiusz Wagner (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu).

W słowie wstępnym zamieszczonym w pierwszym tomie redakcja nowo powstałego pisma zadeklarowała, iż ma ono być trybuną publikacyjną dla powstających w bibliotekach szkół wyższych prac naukowych z zakresu „bibliografii, nauki o książce, bibliotekoznawstwa oraz dziedzin pokrewnych”. W ciągu całego swego

istnienia „Roczniki Biblioteczne" realizowały szeroko zakrojony program, ukierunkowany w szczególności na historyczne aspekty kultury książki, otwarty jednak również na nowe pola badawcze związane z rozpowszechnianiem wiedzy i informacji za pomocą zróżnicowanych kanałów i mediów, zarówno w przeszłości, jak i obecnie. Świadczy o tym dobitnie podtytuł „Czasopismo poświęcone kulturze książki i komunikacji piśmiennej" dodany w 2018 r. w związku ze zmianami nazwy i statusu dyscypliny bibliologia i informatologia, a także z aktualnymi oczekiwaniami i potrzebami środowiska naukowego. Obecnie zakres tematyczny czasopisma to:

- teoria i metodologia bibliologii, bibliotekoznawstwa i dziedzin pokrewnych,
- historia książki i bibliotek,
- dawne i współczesne kanały publikacji oraz dystrybucji wiedzy,
- współczesne bibliotekarstwo, zwłaszcza w odniesieniu do bibliotek naukowych,
- kształcenie pracowników książki i bibliotek,
- działalność wydawnicza i księgarska w kontekście historycznym i współczesnym,
- sztuka książki,
- recepcja utworów literackich i innych wytworów kultury piśmiennej.

Oprócz oryginalnych prac naukowych, które na bieżąco odzwierciedlają kierunki badań uprawianych przez księgo- i bibliotekoznawców, publikowane są również źródła historyczne do dziejów książki i bibliotek, zestawienia bibliograficzne (m.in. wykazy prac magisterskich i doktorskich przygotowywanych w katedrach i instytutach bibliotekoznawstwa), artykuły recenzyjno-przeglądowe o nowym piśmiennictwie specjalistycznym, kronika wydarzeń światowych i krajowych, nekrologi i wspomnienia.

Na łamach „Roczników Bibliotecznych" publikowali najbardziej rozpoznawalni reprezentanci polskiej nauki o książce: od Karola Głombiowskiego, Radosława Cybulskiego i Kazimiery Maleczyńskiej po Krzysztofa Migonia, Barbarę Bieńkowską, Annę Żbikowską-Migoń i wielu innych. Tradycją czasopisma stało się poświęcanie jego wybranych tomów wybitnym polskim bibliologom i bibliotekoznawcom jako księgi jubileuszowe. Uhonorowani w ten sposób zostali: Aleksander Birkenmajer (R. 5), Stefan Vrtel-Wierczyński (R. 7), Adam Lewak (R. 8), Antoni Knot (R. 14), Helena Więckowska (R. 15), Marta Burbianka (R. 17), Helena Radlińska (R. 18),

Bronisław Kocowski (R. 21, R. 32), Józef Korpała (R. 23), Ksawery Świerkowski (R. 24), Karol Głombiowski (R. 27), Alodia Kawecka-Gryczowa (R. 29), Konrad Zawadzki (R. 46) oraz Kazimiera Maleczyńska (R. 49)[36].

„STUDIA O KSIĄŻCE" (1970–1993)

„Studia o Książce" powstały w 1970 r. z połączenia trzech uniwersyteckich zeszytów naukowych ukazujących się we Wrocławiu („Bibliotekoznawstwo", t. 1–6, 1955–1970), Poznaniu („Biblioteka", t. 1–9, 1960–1970) i Toruniu („Nauka o Książce", t. 1–5, 1962–1968). Redaktorem naczelnym nowo powstałego pisma został Karol Głombiowski, a od 1987 r. funkcję tę sprawował Krzysztof Migoń. Do udziału w komitecie redakcyjnym zaproszono najwybitniejszych ówczesnych polskich księgo- i bibliotekoznawców: Halinę Chamerską (Warszawa), Janusza Dunina (Łódź), Józefa Gerusa (Wrocław), Helenę Jarecką (Kraków), Andrzeja Kłossowskiego (Warszawa), Stanisława Kubiaka (Poznań), Marię Puciatową (Toruń), Annę Sitarską (Warszawa) oraz Hannę Uniejewską (Warszawa).

Podstawowym założeniem programowym pisma była „eksploracja tematyki księgoznawczej w jak najszerszym zakresie: od zagadnień produkcji książki poprzez jej rozpowszechnianie przez księgarnię i bibliotekę aż po problemy czytelnictwa"[37], a w publikowanych materiałach miał dominować „socjologiczny aspekt nauki o książce i społeczna funkcja tej dyscypliny"[38]. Ambicją redakcji „Studiów o Książce"

36 Więcej na ten temat: A. Żbikowska-Migoń, *„Roczniki Biblioteczne" - pismo bibliotek i o bibliotekach: przemiany profilu i zbiorowości autorów (1957-2010)*, [w:] *Czasopisma naukowe bibliotek, archiwów, muzeów: tradycje - role - perspektywy*, red. A. Królczyk, Kórnik 2010, s. 139–152.

37 *Od redakcji*, „Studia o Książce" 1970, t. 1, s. 3.

38 Ibidem.

Bożena Koredczuk i Anna Cisło podczas inauguracji roku akademickiego 2025/2026

było ponadto jednoczyć polskie środowisko ludzi książki i „wprowadzić naukę o książce w szeregi uznanych i pełnoprawnych dyscyplin humanistycznych”[39].

Pierwszy tom „Studiów o Książce” ukazał się w 1970 r., a ostatni w 1993 r. W ciągu 23 lat ukazywania się pisma wydano łącznie 19 tomów, w których opublikowano ponad 200 artykułów problemowych i niewiele mniej recenzji i przeglądów piśmiennictwa. Oprócz reprezentantów wrocławskiego ośrodka na łamach pisma publikowali m.in. Barbara Bieńkowska (Warszawa), Radosław Cybulski (Warszawa), Janusz Dunin (Łódź), Maria Kocójowa (Kraków), Jadwiga Kołodziejska (Warszawa), Wanda Pindlowa (Kraków), Jan Pirożyński (Kraków), Anna Sitarska (Warszawa). Najwięcej uwagi poświęcono teorii i historii książki w różnych regionach Polski (na Śląsku, Pomorzu, w Małopolsce itp.), losom księgozbiorów publicznych

39 Ibidem.

i prywatnych oraz dziejom ruchu wydawniczego; nie pomijano też zagadnień związanych z recepcją książki i czytelnictwem[40].

„STUDIA O KSIĄŻCE I INFORMACJI" (2012–2018)

Kolejnym pismem, które odwoływało się do tradycji „Bibliotekoznawstwa" z 1955 r., zachowując z nim ciągłość numeracji, były „Studia o Książce i Informacji" publikowane pod auspicjami wrocławskiego Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa w latach 2012–2018 (t. 31–37). Redaktorkami naczelnymi pisma były kolejno: Małgorzata Komza oraz (od 2016 r.) Elżbieta Jamróz-Stolarska, a w skład Rady Redakcyjnej weszli: Stefan du Château (Uniwersytet w Montpellier) oraz reprezentantki rodzimego Instytutu: Marta Skalska-Zlat, Bogumiła Staniów i Anna Żbikowska-Migoń.

Zgodnie z przyjętą linią programową nakreśloną w przedmowie do 31. tomu „Studiów o Książce i Informacji" przez redaktor Małgorzatę Komzę zasadniczą część publikacji stanowiły prace poświęcone estetyce książki, projektowaniu publikacji oraz edytorstwu. Oprócz tego drukowano artykuły z zakresu informatologii i bibliotekoznawstwa. Łamy otwarto przede wszystkim dla młodych pracowników nauki, wprowadzając tym samym w naukowy obieg nowe, dotychczas nieeksplorowane pola badawcze (mediatyzacja nauki, elektroniczne formy publikacji, analiza zasobów cyfrowych).

KONFERENCJE NAUKOWE I WSPÓŁPRACA MIĘDZYUCZELNIANA

Od początku istnienia Instytut był organizatorem lub współorganizatorem wielu krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych poświęconych rozległej

40 Więcej na ten temat: M. Derkacz, A. Łuszpak, *„Studia o Książce" (1970-1993) - koncepcje programowe i ich realizacja*, „Roczniki Biblioteczne" 2016, R. 60, s. 223–245.

problematyce z obszaru bibliologii, informatologii i edytorstwa. Pokłosiem tych wydarzeń były przede wszystkim monografie wydawane w serii „Publikacje Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa: Książka – Dokument – Informacja", a także wybrane artykuły publikowane na łamach „Roczników Bibliotecznych".

Ważne miejsce w tematyce instytutowych konferencji od zawsze zajmowała szeroko rozumiana kultura książki i piśmiennictwa oraz bibliologia jako badająca je nauka. Początkowo były to zagadnienia historyczne (np. jedna z pierwszych konferencji poświęcona była historii książki śląskiej) oraz ogólne problemy i perspektywy rozwoju księgoznawstwa jako dyscypliny. Z bardziej szczegółowych zagadnień stanowiących przewodnie hasła kolejnych konferencji warto wymienić rolę książki w kulturze umysłowej, komunikacji społecznej i humanistyce cyfrowej, zagadnienia takie jak m.in. bibliofilstwo, książka ilustrowana i artystyczna, czytelnictwo, kulturowa tożsamość książki czy ideologia a komunikacja piśmienna. Wiele z organizowanych przez INIM konferencji poświęconych było także aktualnym

Konferencja „Przełamując granice książki. Perspektywa twórcy, odbiorcy, badacza". Wrocław 2015

Magdalena Lamperska i Agnieszka Łobocka ze studentkami INIM w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu podczas konferencji „Od Kaspra Elyana do cyberprzestrzeni"

problemom bibliotekarstwa i bibliotekoznawstwa. Ich tematyka obejmowała funkcje i społeczną rolę bibliotek oraz ich przemiany (np. biblioterapia), a także problematykę specyficznych typów zasobów i zbiorów (np. zbiory graficzne, druki ulotne i okolicznościowe).

Ważną problematyką, zwłaszcza od początku XXI w., były ponadto zagadnienia wydawnicze i edytorskie. Typografia komputerowa, rola wydawcy, typografa, artysty i technologii w pracy nad książką, publikacje rzadkie, unikatowe, wyjątkowe, a także przeciwnie – masowe i popularne, to tylko niektóre hasła przewodnie. Od przełomu XX i XXI w. konferencyjne obrady i dyskusje coraz częściej podążały za intensywnymi przemianami technologicznymi, analizując zjawiska zachodzące w ich następstwie w polu badawczym naszej dyscypliny. Tematami były m.in. komunikacja elektroniczna, metody i narzędzia badań piśmiennictwa cyfrowego, *big data* w humanistyce i naukach społecznych, publikowanie po przełomie cyfrowym, dobra kultury w Internecie.

Ostatnia, jak dotąd, zorganizowana przez Instytut konferencja była powrotem do zagadnień historycznych i wiązała się z przypadającym na 2025 r. 550-leciem druku w języku polskim („Od Kaspra Elyana do cyberprzestrzeni. 550-lecie druku w języku polskim"). Wydarzenie – zorganizowane we współpracy z Instytutem Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, Papieskim Wydziałem Teologicznym we Wrocławiu, Biblioteką Uniwersytecką we Wrocławiu oraz Zakładem Narodowym im. Ossolińskich – zjednoczyło we wspólnym celu kilka odrębnych środowisk badawczych – bibliologów, historyków, językoznawców, teologów. Oprócz tego konferencja przyniosła dwa wyjątkowe wydarzenia specjalne. Swoistą żywą kapsułą czasu okazała się rekonstrukcja brzmienia podstawowych modlitw chrześcijaństwa, wydrukowanych w 1475 r. przez Kaspra Elyana w *Statutach synodalnych biskupów wrocławskich* (*Statuta synodalia Wratislaviensia*). Przygotował ją zespół językoznawców z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a teksty odczytał prof. Jan Miodek. Pokłosiem konferencji jest także udokumentowana debata wybitnych językoznawców na temat początków polszczyzny.

Wykaz tytułów ważniejszych konferencji organizowanych przez INIM zamieszczony jest w aneksie na końcu książki.

Instytut od początku swojego istnienia prowadził intensywną współpracę naukową i dydaktyczną z innymi uczelniami, w tym zagranicznymi. W drugiej połowie XX w. były to m.in. Uniwersytet im. Żdanowa w Leningradzie, Katedra Księgoznawstwa Uniwersytetu w Bratysławie, Instytut Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu im. Humboldta w Berlinie, a także instytuty bibliotekoznawcze w Pradze, Budapeszcie i Opawie. Wspólne przedsięwzięcia realizował także z Wyższą Szkołą Bibliotekarstwa i Dokumentacji w Kolonii, Katedrą Bibliotekoznawstwa Tallińskiego Instytutu Pedagogicznego w Estonii, Deutsches Bucharchiv w Monachium, University of Strathclyde w Glasgow czy Międzynarodowym Towarzystwem Bibliologicznym w Paryżu. Współpraca międzyuczelniana poza wspólnie realizowanymi projektami i badaniami przybierała także formę wyjazdów i staży kadry naukowej oraz wymian studenckich. Instytut odwiedzali też liczni goście z zagranicznych instytucji i uczelni. Przykładowo w 1959 r. ówczesna Katedra przyjęła delegację kulturalną Pekinu, w tym przedstawicieli Biblioteki Uniwersytetu Pekińskiego i Katedry Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu w Pekinie oraz Biblioteki Miejskiej stolicy Chin.

Obecnie pracownicy INIM współpracują z naukowcami z innych uczelni w ramach realizowanych grantów i prowadzonych badań, wyjeżdżają na staże naukowe i liczne międzynarodowe konferencje. Instytut gości też badaczy o międzynarodowej renomie; w ostatnich latach byli to m.in. Ruediger Wischenbart, badacz globalnego rynku książki z Wiednia, Miha Kovač z Ljubljany – autor licznych publikacji na temat współczesnego edytorstwa i rynku książki, Kimberly McFall z Marshall University w Stanach Zjednoczonych zajmująca się edukacją cyfrową i projektowaniem programów nauczania, bibliolożka Emilia Ohar z Ukraińskiej Akademii Drukarstwa we Lwowie czy badaczka portugalskiego rynku książek dla dzieci Inês Costa z Uniwersytetu w Aveiro w Portugalii. Istotnym elementem międzynarodowej współpracy międzyuczelnianej jest także udział Instytutu w programie Erasmus+ (wyjazdy studentów oraz pracowników), a także umowy bilateralne z uczelniami. Instytuty partnerskie INIM znajdują się na następujących uczelniach: Université Paul Valery (Montpellier III, Francja), Panepistimio Ditikis Atikis (Grecja), University of Osijek oraz University of Zadar (Chorwacja), Vilniaus Universitetas (Litwa), Universidade de Coimbra (Portugalia), Univerza v Ljubljani (Słowenia) i Univerzita Komenského v Bratislave (Słowacja).

WSPÓŁPRACA ŚRODOWISKOWA

W ramach rozległej współpracy środowiskowej na czoło wysuwa się kooperacja z Wrocławskim Towarzystwem Naukowym, przede wszystkim w ramach Komisji Bibliologii i Bibliotekoznawstwa. Wspomnianą Komisję powołano Uchwałą Wydziału I: Nauk Filologicznych WTN z dnia 19 czerwca 1953 r. z inicjatywy Antoniego Knota, członka WTN od 1946 r., a do tego zasłużonego animatora wrocławskiego środowiska bibliotekarskiego, ówczesnego dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej i założyciela wrocławskiej Katedry Bibliotekoznawstwa. Idea została poparta przez najznamienitszych wrocławskich uczonych związanych z WTN i późniejszych członków Komisji: historyka literatury, pisarza i edytora Tadeusza Mikulskiego, geografa i historyka kartografii Bolesława Olszewicza, historyka literatury polskiej

Dorota Siwecka, wykładowca INIM, obecnie dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Fot. Grzegorz Pawlik

Władysława Floryana. W ciągu półwiecza działalności Komisji (1953–2003) to właśnie pracownicy Katedry, a następnie Instytutu, stanowili większość jej członków. Brali udział w jej obradach i wygłaszali referaty, włączając do jej prac również młodych adeptów nauki, doktorantów i studentów, którzy przysłuchiwali się debatom w charakterze gości. Z kręgu Instytutu rekrutowali się też zazwyczaj przewodniczący Komisji: począwszy od Antoniego Knota, przez Bronisława Kocowskiego, Józefa Szczepańca, Kazimierę Maleczyńską, Zofię Gacę-Dąbrowską, Janusza Sowińskiego, po Marię Pidłypczak-Majerowicz[41].

41 B. Koredczuk, *Badania nad książką, biblioteką i informacją w kręgu towarzystw naukowych. Komisja Bibliologii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (1953–2003)*. Wrocław–Warszawa 2021, s. 167–190.

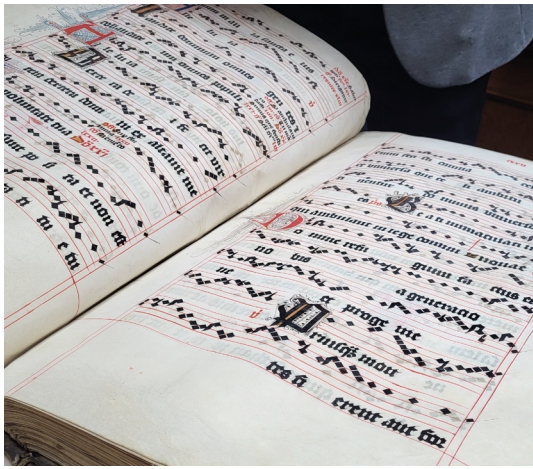

W sierpniu 1989 r. powołano do życia Polskie Towarzystwo Bibliologiczne (PTB) – ogólnopolskie towarzystwo księgoznawcze zrzeszające pracowników książki: bibliotekarzy, wydawców i księgarzy. Na czele nowo powstałego organu stanęła Barbara Bieńkowska, na stanowiska wiceprezesów powołano Andrzeja Mężyńskiego i Krzysztofa Migonia. W ślad za nim jeszcze w tym samym roku powołano Wrocławski Oddział PTB, który przejął zaszczytne zadania i tradycje Komisji Bibliologii i Bibliotekoznawstwa WTN. Celem działalności Oddziału było bowiem m.in. prowadzenie działalności naukowo-badawczej w zakresie bibliologii, organizowanie wykładów, konferencji, dyskusji na najważniejsze tematy związane z sytuacją książki w Polsce, a także podnoszenie poziomu wiedzy, etyki i kwalifikacji zawodowych członków i oddziaływanie w tym kierunku na całe środowisko pracowników książki. Przez niemal 40 lat wielokrotnie zmieniał się skład zarządu Oddziału, niezmienne pozostały natomiast ogromne zaangażowanie pracowników Instytutu w jego aktywność oraz jego siedziba, którą stanowi do dziś przyjazna biblioteka Instytutu Nauk o Informacji i Mediach. Obecnie funkcję prezesa wrocławskiego oddziału PTB pełni kierowniczka biblioteki INIM Magdalena Lamperska, a jej zastępczynią jest Dorota Sidorowicz-Mulak (wicedyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich ds. Narodowej Biblioteki Ossolineum).

Spotkania wrocławskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego: po lewej w Muzeum Narodowym, po prawej w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich

Z racji podejmowanej w badaniach naukowych problematyki pracownicy Instytutu powoływani są w skład różnorodnych gremiów związanych z upowszechnianiem książki i czytelnictwa. Znaczące zasługi na tym polu mają pracownicy Zakładu Edytorstwa i Projektowania Publikacji (dawniej: Książki Współczesnej i Edytorstwa). Małgorzata Komza i Ewa Repucho wielokrotnie były jurorkami w Konkursie PTWK „Najpiękniejsze Książki Roku", Bogumiła Staniów powołana została kilkukrotnie w skład jury Wrocławskich Targów Książki „Dobre Strony", Agnieszka Wandel z racji swoich zainteresowań książką popularnonaukową dla młodych czytelników należy z kolei do grona recenzentów portalu Mądre Książki. Za całokształt działalności na rzecz upowszechniania sztuki książki w 2025 r., na wniosek Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, Ewa Repucho otrzymała odznakę honorową Zasłużony dla Kultury Polskiej, przyznawaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Bożena Koredczuk (Zakład Interdyscyplinarnych Badań nad Książką i Komunikacją) zaproszona została do udziału w charakterze eksperta naukowego w projekcie pn. „Katalog cyfrowy zespołu zabytków drukowanych XVII–XVIII w. z kolekcji ossolińskiej w zbiorach LNNBU im. W. Stefanyka we Lwowie" realizowanym przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki i finansowanym

Obrady konkursu PTWK na „Najpiękniejsze Książki Roku", 2020. Na zdjęciu Andrzej Tomaszewski i Ewa Repucho. Fot. Agnieszka Dziewulska

przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Agnieszka Wandel z kolei wzięła udział w dwóch programach związanych z recepcją przekładów: „André Gide w Polsce i we Włoszech – przekłady i recepcja francuskiego noblisty" (wspólne projekty badawcze Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Francją, kierownik projektu: Joanna Jakubowska, Instytut Filologii Romańskiej UWr) oraz „Stulecie przekładu: tłumacze i ich twórczość w literaturze polskiej po 1918 roku" (konkurs Narodowego Centrum Nauki Opus 20, kierownik projektu: Magdalena Heydel, Uniwersytet Jagielloński).

Owocna współpraca łączy też Instytut z takimi instytucjami jak: Radio Wrocław Kultura (na jego antenie wypowiadali się m.in. Anna Lubińska, Paweł Bernacki, Agnieszka Wandel, Adam Pawłowski) oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Kamila Norwida w Zielonej Górze (w Konwersatoriach Bibliotekoznawczych wzięli udział m.in. Aneta Firlej-Buzon, Bożena Koredczuk, Agnieszka Wandel – nagrania wykładów dostępne są w serwisie YouTube).

Instytut Nauk o Informacji i Mediach obejmuje ponadto patronatem konkurs „Szkolny Broker Informacji", który od 2012 r. organizowany jest przez Zespół Szkół Teleinformatycznych we Wrocławiu oraz Mediatekę. Konkurs ma na celu

Agnieszka Wandel i Paweł Bernacki w Radiu Wrocław. Fot. Radio Wrocław Kultura

zwiększenie umiejętności wyszukiwania informacji, świadomości młodych odbiorców cyfrowych mediów i platform internetowych na temat szkodliwości nieprawdziwych informacji oraz zagrożeń płynących z bezkrytycznego użytkowania mediów.

PRACOWNIA HUMANISTYKI CYFROWEJ

PHC (https://inim.uwr.edu.pl/pracownia-humanistyki-cyfrowej/) została powołana do życia w związku z dynamicznym rozwojem humanistyki cyfrowej na świecie i w Polsce dzięki realizacji grantu restrukturyzacyjnego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Projektem obejmującym remont pomieszczeń, zakup sprzętu i prace logistyczne związane z przygotowaniem oprogramowania kierowała Bożena Koredczuk, ówczesna dyrektor Instytutu, natomiast kierownikiem samej PHC został Adam Pawłowski, uczestnik i kierownik wielu projektów naukowych dotyczących polityki językowej, inżynierii tekstu, lingwistyki korpusowej, współpracownik i koordynator konsorcjów CLARIN-PL i DARIAH-PL, pełnomocnik rektora UWr ds. humanistyki cyfrowej.

Oficjalne otwarcie Pracowni miało miejsce 16 października 2018 r. Do jej zadań statutowych należą digitalizacja i przetwarzanie danych w różnych formatach, a także późniejsze ich udostępnianie. Dane te służą do rozwijania innowacyjnych rozwiązań w zakresie architektury informacji, konstruowania interfejsów użytkownika, analizy recepcji bodźców graficznych czy automatycznego przetwarzania tekstu.

Oprócz celów *stricte* naukowych ambicją PHC jest:

- digitalizacja dziedzictwa kulturowego Śląska,
- digitalizacja dziedzictwa kresowego (głównie lwowskiego), związanego z powstaniem i rozwojem życia naukowego na Uniwersytecie Wrocławskim i we Wrocławiu,
- stworzenie repozytorium głosów Dolnego Śląska, dokumentującego dźwiękową historię naszego regionu.

PRACOWNIA BADAŃ NAD SZTUKĄ KSIĄŻKI

W strukturach INIM od 2023 r. działa również Pracownia Badań nad Sztuką Książki (https://inim.uwr.edu.pl/pracownia-badan-nad-sztuka-ksiazki/). Główną misją tej jednostki jest zorganizowanie przestrzeni do współpracy dla naukowców i artystów podejmujących w swoich badaniach zagadnienia związane z szeroko rozumianą sztuką książki, zarówno dawną, jak i współczesną. Pracownia ma charakter badawczo-popularyzatorski, a do jej najważniejszych zadań należą: pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój i działalność, budowanie relacji międzynarodowych oraz organizacja cyklicznych wydarzeń naukowych (konferencje, sympozja, seminaria). Ideą przyświecającą działalności Pracowni jest łączenie tradycyjnych metod badawczych z nowoczesnymi technologiami i narzędziami.

W 2024 r. członkowie Pracowni we współpracy z pracownikami Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu i Muzeum Narodowego we Wrocławiu zorganizowali międzynarodową konferencję naukową pod hasłem „Książka artystyczna: obecność i nieobecność". Podczas wydarzenia referaty wygłosili naukowcy, artyści, muzealnicy i pasjonaci sztuki książki z kilku różnych krajów, w tym z Polski, Wielkiej

Paweł Bernacki, kierownik Pracowni Badań nad Sztuką Książki i współredaktor monografii *Książka artystyczna*, Wrocław 2026

Brytanii, Słowenii i Argentyny. Konferencji towarzyszyła także wystawa książek artystycznych przygotowanych przez studentów i pracowników Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Pokłosiem konferencji jest dwujęzyczna monografia *Książka artystyczna: obecność i nieobecność* (Wrocław 2026).

Inauguracja roku akademickiego 2025/2026. Fot. Paweł Piotrowski

4. STUDIA I STUDENCI

KIERUNKI STUDIÓW

W Instytucie prowadzono studia stacjonarne, zaoczne i podyplomowe. Kształcenie doktorantów przybierało różne formy organizacyjne – odbywało się w ramach seminariów i studiów doktoranckich. Do 31 sierpnia 2024 r. było prowadzone w Kolegium Doktorskim Wydziału Filologicznego, natomiast od 1 września 2024 r. odbywa się w Kolegium Doktorskim Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach.

Oferta dydaktyczna Instytutu jest rozwijana w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby rynku pracy oraz z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy naukowej. Kierunkiem studiów o najdłuższej tradycji, prowadzonym od początku istnienia Instytutu, jest informacja naukowa i bibliotekoznawstwo (wcześniej bibliotekoznawstwo oraz bibliotekoznawstwo i informacja naukowo-techniczna). Studenci tego kierunku przygotowywani są do podjęcia pracy w bibliotekach, archiwach i muzeach, a także w instytucjach komercyjnych – np. jako specjaliści zarządzania dokumentacją i informacją, analitycy ruchu na stronach internetowych, menedżerowie zawartości serwisów internetowych.

W roku 2013 uruchomiony został kierunek publikowanie cyfrowe i sieciowe realizowany na poziomie licencjackim i magisterskim. Jego podstawę stanowią zagadnienia wydawnicze i edytorskie oraz problematyka nowych mediów i technologii w praktyce publikacyjnej. Zajęcia realizowane na tym kierunku wyposażają studentów w wiedzę i umiejętności pozwalające tworzyć kreatywne projekty publikacji (zarówno tradycyjnych, jak i cyfrowych) dostosowanych do potrzeb współczesnego odbiorcy i przemian współczesnej kultury, a także tworzyć i wykorzystywać różne rodzaje zasobów cyfrowych.

Najnowszym kierunkiem studiów, uruchomionym w roku 2022 w odpowiedzi na współczesne potrzeby rynku pracy, są studia magisterskie zarządzanie informacją.

Uniwersytet Wrocławski im. Bolesława Bieruta 1

Wydział Filologiczny – Bibliotekoznawstwo

Nr alb 15264

INDEKS

Migoń
Nazwisko
Krzysztof Ignacy
Imiona

Imię ojca Stanisław 10 lipca 1940 r

w Bogusławicach Radomsko
Rodz. pieczęć Powiat

K. Sucy
Rektor

Dziekan

Wrocław dn. 11 X 1954 r.

Podpis właściciela indeksu

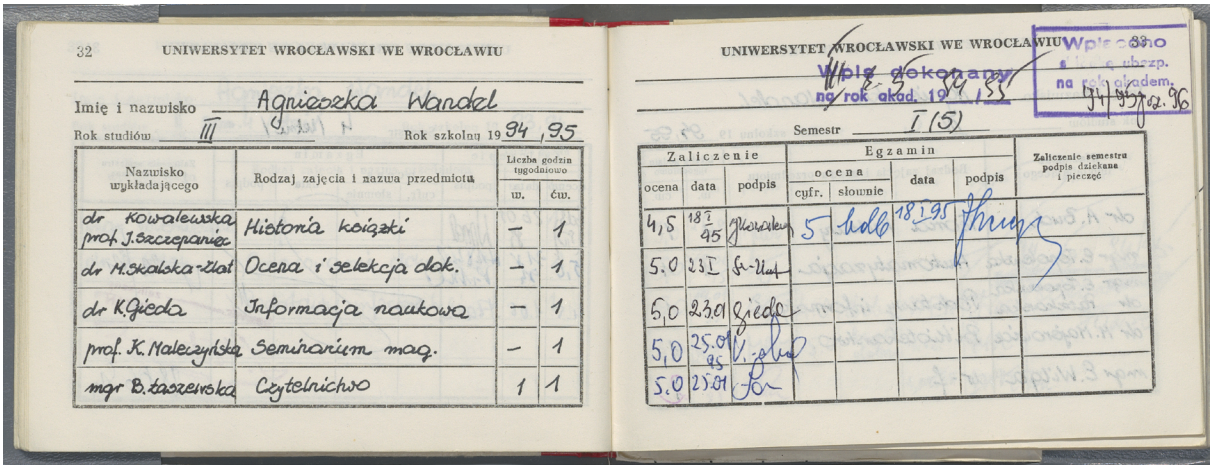

32 UNIWERSYTET WROCŁAWSKI WE WROCŁAWIU

Imię i nazwisko Agnieszka Wandel

Rok studiów III Rok szkolny 1994/95

Nazwisko wykładającego	Rodzaj zajęcia i nazwa przedmiotu	Liczba godzin tygodniowo w.	ćw.
dr Kowalewska prof. J. Szczepaniec	Historia książki	–	1
dr M. Skalska-Zlat	Ocena i selekcja dok.	–	1
dr K. Gjeda	Informacja naukowa	–	1
prof. K. Maleczyńska	Seminarium mag.	–	1
mgr B. Taszewska	Czytelnictwo	1	1

UNIWERSYTET WROCŁAWSKI WE WROCŁAWIU 33

Wpis dokonany na rok akad. 19[illegible]

Wpis ubezp. na rok akadem. 94/95 do 30.09.96

Semestr I (5)

Zaliczenie ocena	data	podpis	Egzamin ocena cyfr.	ocena słownie	data	podpis	Zaliczenie semestru podpis dziekana i pieczęć
4,5	18 I 95	Głowacka	5	bdb	18.I.95		
5.0	23 I	Sz-Mat					
5,0	23.01	Gjeda					
5,0	25.01 95	V. Jabł					
5.0	25.01	Sz					

Indeksy studenta Krzysztofa Migonia i studentki Agnieszki Wandel

Kierunek ten jest adresowany do osób, które chcą rozwijać się w branży infobrokeringu, analityki danych i nowoczesnych technologii informacyjnych, a jego program obejmuje m.in. teorię i praktykę zarządzania bazami danych, zaawansowane narzędzia analityczne, metody wizualizacji informacji i nowoczesne techniki pracy zespołowej.

Wszystkie kierunki prowadzone w INIM łączą refleksję teoretyczną z praktycznymi umiejętnościami pożądanymi na rynku pracy, przygotowując młodych ludzi do podejmowania działalności zawodowej w warunkach intensywnych przemian technologicznych i medialnych. Duży nacisk kładziony jest także na umiejętności komunikacyjne i społeczne – służą temu nie tylko zajęcia dydaktyczne, ale także różnorodne działania angażujące i aktywizujące studentów, jak np. wydarzenia okolicznościowe, konkursy, konferencje, wykłady otwarte, koła naukowe.

INFORMACJA NAUKOWA I BIBLIOTEKOZNAWSTWO

Od momentu uruchomienia pierwszych studiów bibliotekoznawczych we wrocławskiej Katedrze, od 1956 r. do 1989 r., w całym kraju realizowano jednakowe programy studiów, zatwierdzane centralnie przez ministerstwo. Mimo to istniała wyraźna specyfika wrocławskiego bibliotekoznawstwa: nacisk kładziony był na kontekst historyczny i kulturowy, w jakim funkcjonują książka i biblioteka. Studia zawsze miały akademicki charakter, unikano zawężania dydaktyki do spraw *stricte* praktycznych, a w procesie kształcenia wykorzystywano bogactwo wrocławskich zbiorów dawnej książki zgromadzonych w Bibliotece Uniwersyteckiej oraz Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich.

Obecnie kształcenie na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo jest realizowane zgodnie z systemem bolońskim na poziomie licencjackim i magisterskim, obejmując trzy zasadnicze bloki zagadnień: bibliotekoznawstwo, informację naukową i rozwój technologii informacyjnych oraz edytorstwo, estetykę i rozwój rynku wydawniczego. Najnowszy program studiów licencjackich na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo obowiązuje od roku akademickiego 2024/2025.

Uczestnicy jubileuszu 50-lecia Instytutu. Plac Uniwersytecki, rok 2006

Studenci INIM podczas wizyty w drukarni Otwarta 12, 2026 r.

Studia łączą tradycję z nowoczesnością dzięki obecności w programie treści zarówno społecznych, humanistycznych, jak i związanych z nowymi technologiami. Zgodnie ze zmianą oczekiwań pracodawców w zakresie kompetencji absolwentów treści programowe dostosowane zostały do współczesnej problematyki roli bibliotek w społeczeństwie wiedzy. W zalewie informacji i *fake newsów* od pracowników instytucji informacji wymaga się umiejętności związanych z odpowiednim przetwarzaniem, analizą, weryfikacją oraz prezentacją informacji. W programie kierunku widać więc wyraźne nastawienie na kształcenie profesjonalistów w dziedzinie informacji, tak potrzebnych w świecie, w którym ponad połowa obywateli zatrudniona jest w instytucjach związanych z poszukiwaniem, tworzeniem oraz przetwarzaniem i rozpowszechnianiem informacji.

Studia II stopnia dają możliwość zdobycia wiedzy i praktycznych umiejętności związanych z wykorzystaniem nowych technologii w procesach komunikacyjnych i informacyjnych, a także dogłębnego poznania świata książki i informacji. Studenci doskonalą swoje umiejętności wyszukiwania, selekcjonowania i analizowania informacji pochodzących z wielu źródeł na potrzeby różnych odbiorców. W trakcie

studiów II stopnia studenci wybierają specjalność. Każdego roku oferowane mogą być inne specjalności, np. infobrokering, biblioteki cyfrowe, biblioteki publiczne i szkolne.

Proponowane zajęcia to połączenie wykładów, konwersatoriów, warsztatów, laboratoriów komputerowych oraz projektów zespołowych. W toku studiów I stopnia realizowanych jest łącznie 45 różnych przedmiotów obowiązkowych, a na studiach II stopnia – 14. Zasadniczą część programów stanowią zajęcia praktyczne, z czego niemal 30% to zajęcia w laboratoriach komputerowych. Dobrą tradycją kierunku jest ścisła współpraca z lokalnymi pracodawcami, czego efektem są m.in. praktyki studenckie realizowane we wszystkich najważniejszych bibliotekach miasta i okolic oraz przedmiot wrocławskie środowisko biblioteczne, podczas którego studenci zapoznają się bezpośrednio z aktywnością różnego typu bibliotek działających na terenie Wrocławia.

Tabela 2. Zajęcia obowiązkowe na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo (bez przedmiotów specjalizacyjnych; według programów obowiązujących w r. akad. 2025/2026) w podziale na studia I i II stopnia oraz formę zajęć

Lp.	Przedmiot	Forma zajęć
	Studia I stopnia	
1.	Arkusze kalkulacyjne	L
2.	Architektura informacji sieciowej	L
3.	Grafika materiałów informacyjnych	L
4.	Języki deskryptorowe	L
5.	Menedżery bibliografii	L
6.	Metadane w systemach informacji	L
7.	Praca z edytorem tekstu	L
8.	Promocja bibliotek	L
9.	Wyszukiwanie informacji	L
10.	Zasoby informacyjne w pracy bibliotekarza	L
11.	Zarządzanie zasobami cyfrowymi	L

12.	Zintegrowane systemy biblioteczne	L
13.	Analizy i streszczenia dokumentacyjne	K
14.	Badania użytkowników bibliotek	K
15.	Historia bibliotek/Historia książki – projekt	K
16.	Konwersatorium terminologiczne	K
17.	Metodyka bibliograficzna – projekt	K
18.	Metodyka pracy z użytkownikiem	K
19.	Proseminarium	K
20.	Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna	K
21.	Własność intelektualna w instytucjach kultury	K
22.	Wybrane aspekty prawa pracy	K
23.	Zarządzanie projektami	K
24.	Ewaluacja współczesnej nauki	W/L
25.	Dzieje bibliotek i bibliotekarstwa do XVIII w.	W/K
26.	Dzieje bibliotek i bibliotekarstwa XIX–XXI w.	W/K
27.	Filozofia z logiką	W/K
28.	Komunikacja społeczna	W/K
29.	Organizacja pracy w bibliotece	W/K
30.	Wybrane zagadnienia edytorstwa	W/K
31.	Wybrane zagadnienia naukoznawstwa	W/K
32.	Czytelnictwo	W
33.	Klasyfikacja piśmiennictwa i języki informacyjno-wyszukiwawcze	W
34.	Nauka o bibliotece	W
35.	Nauka o informacji	W
36.	Nauki o komunikacji społecznej i mediach	W
37.	Otwarta kultura i nauka w służbie bibliotek	W
38.	Teoria i organizacja bibliografii	W
39.	Wiedza o kulturze	W
40.	Wprowadzenie do humanistyki cyfrowej	W

41.	Wprowadzenie do prawa w działalności bibliotecznej i informacyjnej	W
42.	Zarządzanie biblioteką	W
43.	Seminarium licencjackie	S
44.	Społeczne inicjatywy czytelnicze	Warsztaty
45.	Wrocławskie środowisko biblioteczne	Warsztaty
	Studia II stopnia	
1.	Prawo autorskie	K
2.	Przedsiębiorczość. Praca, biznes, kariera	K
3.	Etyka zawodowa	K
4.	Rynek informacji elektronicznej	K
5.	Translatorium specjalistyczne	K
6.	Bibliologia współczesna	W/K
7.	Prawo w działalności bibliotecznej i informacyjnej	W/K
8.	Kierunki badań w nauce o bibliotece i informacji naukowej	W/K
9.	Zarządzanie i marketing	W
10.	Biblioteki w środowisku lokalnym i regionalnym	W
11.	Społeczeństwo informacji i wiedzy	W
12.	Typologia dokumentów	W
13.	Zarządzanie informacją i wiedzą	W
14.	Seminarium magisterskie	S

Źródło: Uchwała nr 81/2024 Senatu UWr; Uchwała nr 133/2019 Senatu UWr (zał. 82).

PUBLIKOWANIE CYFROWE I SIECIOWE

Młodszym kierunkiem studiów jest publikowanie cyfrowe i sieciowe. Uruchomiono go w 2013 r. w odpowiedzi na rozwój rynku mediów elektronicznych i rosnące znaczenie treści cyfrowych, z inicjatywy Bożeny Koredczuk, ówczesnej dyrektor Instytutu,

Studenci i pracownicy Instytutu podczas otwarcia wystawy „Bibliothemata 2”, poświęconej twórczości projektowej Andrzeja Tomaszewskiego, 2018 r.

oraz przy znaczącym udziale Ewy Jabłońskiej-Stefanowicz (wcześniej redaktorki w Wydawnictwie Naukowym PWN) i Małgorzaty Góralskiej. Najpierw uruchomiono studia stacjonarne i zaoczne I stopnia. W 2016 r. ofertę poszerzono o stacjonarne studia II stopnia, a rok później – także o studia zaoczne. Program tego kierunku koncentruje się wokół zagadnień edytorstwa, estetyki i funkcjonalności publikacji, komunikacji społecznej oraz nauki o mediach i zasobach cyfrowych. Ważną jego częścią są zajęcia praktyczne, różnego rodzaju projekty oraz warsztaty w pracowni komputerowej.

Kształcenie na tym kierunku realizowane jest na poziomie studiów licencjackich i magisterskich. Na studiach I stopnia studenci poznają procesy związane z funkcjonowaniem publikacji i zasobów cyfrowych – począwszy od ich tworzenia przez dystrybucję, przechowywanie, archiwizację aż po odbiór i użytkowanie. Zapoznają się z zadaniami twórców tych publikacji, potrzebami ich odbiorców i użytkowników oraz zadaniami instytucji przetwarzających i udostępniających informację w różnorodnych formach i formatach. Studia II stopnia kładą nacisk na komunikację piśmienną w środowisku internetowym i elektroniczne formy publikowania. Studenci zaznajomieni są ze specyfiką komunikacji internetowej (od problematyki przygotowania tekstów do Internetu po architekturę informacji sieciowej), najnowszymi technologiami i narzędziami informatycznymi wykorzystywanymi w edytorstwie elektronicznym, problematyką udostępniania i rozpowszechniania publikacji cyfrowych. Nabyte w trakcie studiów wiedza i kompetencje pozwalają analizować zjawiska występujące w cyfrowej przestrzeni słowa pisanego z uwzględnieniem teorii i metod współczesnej bibliologii i informatologii, a także szerzej rozumianej humanistyki cyfrowej.

W toku studiów studenci wybierają dodatkowo jedną ze specjalności. Na poziomie licencjackim są to: komunikacja cyfrowa lub projektowanie publikacji, na poziomie magisterskim – *instructional designer* oraz digitalizacja i publikowanie zbiorów. Specjalności pozwalają studentom zindywidualizować ścieżkę kształcenia i pogłębić kompetencje z wybranego zakresu. W trakcie zajęć specjalnościowych nacisk położony jest na zadania praktyczne i pracę projektową.

Tabela 3. Zajęcia obowiązkowe na kierunku publikowanie cyfrowe i sieciowe (bez przedmiotów specjalizacyjnych; według programów obowiązujących w r. akad. 2025/2026) w podziale na studia I i II stopnia oraz formę zajęć

Lp.	Przedmiot	Forma zajęć
	Studia I stopnia	
1.	CMS – systemy zarządzania treścią	L
2.	Edytory grafiki	L
3.	Edytory tekstu	L
4.	Praca w programie InDesign	L
5.	Sieciowe środowisko pracy	L
6.	Wyszukiwanie informacji	L
7.	Zasoby informacji	L
8.	CRM – zarządzanie relacjami z klientami	K
9.	Czytanie i czytelnik	K
10.	Czytanie i czytelnik – projekt	K
11.	Etyka i etykieta w komunikacji językowej	K
12.	Kultura języka	K
13.	Komunikacja wizualna	K
14.	Konwersatorium terminologiczne (język angielski)	K
15.	Metody badań jakościowych i ilościowych	K
16.	Ocena jakości informacji	K
17.	Praca z przekładem	K
18.	Praktyczne aspekty prawa	K
19.	Rynek książki w Polsce i na świecie	K
20.	Rynek pracy	K
21.	Rynek wydawniczy – aspekty praktyczne	K
22.	Techniki wywierania wpływu	K
23.	Wprowadzenie do pracy naukowej	K
24.	Wstęp do marketingu	K

25.	Zarządzanie kolekcjami e-dokumentów	W/L
26.	Edytorstwo publikacji cyfrowych	W/K
27.	Książka w ekosystemie mediów	W/K
28.	Komunikacja w teorii i praktyce	W/K
29.	Podstawy edytorstwa	W/K
30.	Wiedza o kulturze	W/K
31.	Historia mediów	W
32.	Informacja w teorii i praktyce	W
33.	Otwarta nauka i kultura	W
34.	Podstawy nauk o komunikacji społecznej i mediach	W
35.	Seminarium licencjackie	S
36.	Twórcze pisanie	Warsztaty
	Studia II stopnia	
1.	Metadane w systemach informacji sieciowej	L
2.	Warsztaty wydawnicze 1: Tekst	L
3.	Warsztaty wydawnicze 2: Obraz	L
4.	Warsztaty wydawnicze 3: Publikacja	L
5.	Sztuka książki – projekt	L
6.	Analiza zasobów cyfrowych – projekt badawczy	K
7.	Badania marketingowe	K
8.	Elementy prawa gospodarczego	K
9.	Etyka zawodowa pracowników książki	K
10.	Ocena edytorskich realizacji	K
11.	Pisanie i redagowanie tekstów do Internetu	K
12.	Praca, biznes, kariera	K
13.	Terminologiczne translatorium specjalistyczne	K
14.	Usługi chmurowe//Big Data i hurtownie danych	K
15.	Badania mediów cyfrowych	W
16.	Estetyka publikacji	W
17.	Interdyscyplinarne badania nad książką i informacją	W

18.	Prawo w praktyce wydawniczej	W
19.	Teoria edytorstwa	W
20.	Typologia zasobów cyfrowych	W
21.	Seminarium magisterskie	S

Źródło: Uchwała nr 87/2023 Senatu UWr; Uchwała nr 133/2019 Senatu UWr (zał. 124).

ZARZĄDZANIE INFORMACJĄ

Najnowszy kierunek, realizowany w INIM od 2022 r. na poziomie studiów magisterskich, zapewnia wszechstronne przygotowanie do pracy w instytucjach kultury, edukacji, nauki, administracji i biznesu oraz innych obszarach aktywności uwzględniających gromadzenie, opracowanie i udostępnianie dokumentów, zbiorów informacji oraz systemy informacyjne. Jego pomysłodawczynią jest Aneta Firlej-Buzon, a w opracowanie pierwszego programu zaangażowały się ponadto Anna Hanc i Agnieszka Wandel.

W trakcie kształcenia studenci pogłębiają zainteresowanie współczesnymi przemianami technologicznymi, społecznymi i kulturowymi związanymi z przełomem cyfrowym i rosnącą rolą rynku informacji we współczesnym świecie, w tym komercyjnych możliwości wykorzystania danych. Efekty uczenia się na kierunku zarządzanie informacją obejmują przygotowanie absolwenta do pracy ze zróżnicowanymi zasobami danych (m.in. w centrach informacji, agencjach marketingu i reklamy, kancelariach prawnych, firmach konsultingowych, ośrodkach badawczych, wydawnictwach) w celu wspomagania rozwoju przedsiębiorstw i instytucji, w których pozyskiwanie i przetwarzanie informacji odgrywa podstawową rolę. Studenci zdobywają wiedzę zarówno teoretyczną, jak i dotyczącą konkretnych narzędzi pozwalających im realizować zadania projektowe z zakresu zarządzania informacją. Program studiów zgodny jest z potrzebami współczesnej gospodarki opartej na wiedzy i przygotowuje do podjęcia działalności zawodowej w szeroko rozumianym sektorze

zarządzania informacją, uwzględniając różne aspekty (w tym prawne i etyczne) funkcjonowania informacji w społeczeństwie wiedzy.

W zależności od zainteresowań i planów zawodowych studenci realizują jedną ze specjalności: cyfrowe dziedzictwo kultury lub analityka danych.

Tabela 4. Zajęcia obowiązkowe na kierunku zarządzanie informacją (bez przedmiotów specjalizacyjnych; według programu obowiązującego w r. akad. 2025/2026) w podziale na formy zajęć

Lp.	Przedmiot	Forma zajęć
1.	Generatywne narzędzia AI	L
2.	Humanistyka cyfrowa i automatyczne przetwarzanie danych	L
3.	Programy do przetwarzania danych (Excel)	L
4.	Sieciowe zasoby informacji	L
5.	Wprowadzenie do programowania w języku Python	L
6.	Zarządzanie bazą danych (Access)	L
7.	Etyka zawodowa	K
8.	Komunikacja w biznesie	K
9.	Logika i krytyczne myślenie	K
10.	Statystyka	K
11.	Transfer wiedzy do biznesu	K
12.	Translatorium specjalistyczne	K
13.	Zarządzanie informacją w naukach o komunikacji społecznej i mediach	K
14.	Zarządzanie informacją w sektorze nauki // Zarządzanie informacją w sektorze kultury	K
15.	Zarządzanie projektami	K
16.	Wizualizacja danych	W/K
17.	Bezpieczeństwo i ochrona danych	W
18.	Prawne aspekty działalności informacyjnej	W
19.	Przemysł informacji i wiedzy	W

20.	Teorie informacji	W
21.	Wprowadzenie do AI	W
22.	Zarządzanie informacją	W
23.	Seminarium magisterskie	S

Źródło: Uchwała nr 63/2025 Senatu UWr.

KOŁA NAUKOWE

Wielką chlubą Instytutu od zawsze byli jego studenci, aktywnie angażujący się w życie naukowe i różnego rodzaju przedsięwzięcia z obszaru animacji kultury. Już w roku 1960 powstało pierwsze instytutowe studenckie koło naukowe: Koło Naukowe Bibliotekoznawców, które jednocześnie było jednym z pierwszych kół naukowych na Uniwersytecie Wrocławskim. Jego przewodniczącym został ówczesny student Krzysztof Migoń – dziś jedna z czołowych postaci polskiej bibliologii. Opiekunami Koła byli m.in.: Zdzisław Staniszewski, Krzysztof Migoń, Krystyna Gieda, Grażyna Talar, Ewa Żgutowicz, Małgorzata Komza, Józef Szczepaniec, Małgorzata Derkacz, Renata Aleksandrowicz, Emilia Klich. Od 2024 roku Koło działa pod nową nazwą: KNB „Lorem Ipsum", a jego opiekunem jest obecnie Paweł Bernacki.

Zakres zainteresowań członków Koła zmieniał się na przestrzeni lat. Obejmował historię książki, edytorstwo, biblioterapię, zagadnienia bibliotekarstwa i informacji naukowej. Członkowie Koła brali udział w licznych konferencjach naukowych, a wiele z nich również organizowali sami, jak choćby cykl „Nowe Przestrzenie" – Biblioteki (2011), Książki (2012) i Informacji (2016). Działalność Koła zawsze łączyła aktywność naukową z popularyzacją wiedzy i zaangażowaniem w różnego rodzaju przedsięwzięcia społeczne i kulturowe. Warto wymienić systematyczną pomoc w organizacji Wrocławskich Targów Dobrych Książek, obchody Dnia Książki, udział w Giełdzie Kół Naukowych UWr oraz w Dolnośląskim Festiwalu Nauki, serię otwartych wykładów „Studenci dla studentów" czy liczne wycieczki naukowe. Koło podejmowało także współpracę z różnymi instytucjami w zakresie

Renata Aleksandrowicz ze studentkami w czasie obron dyplomowych w INIM

badania oraz krzewienia czytelnictwa i kultury książki; odpowiedzialne było za IV edycję Forum Młodych Bibliotekarzy (2013), a także włączyło się w organizację Światowego Kongresu IFLA odbywającego się we Wrocławiu w 2017 r.

Szeroka aktywność członków Koła obfitowała w różnorodne sukcesy. W roku 2015 KNB zdobyło pierwsze miejsce na Giełdzie Kół Naukowych UWr za biblio-logiczną grę planszową pod nazwą Bibliobiznes. Każde państwo uwzględnione w grze reprezentują trzy biblioteki, a karty dodatkowe odnoszą się do wybranych wynalazków i zabytków kultury książki oraz postaci wybitnych bibliologów, drukarzy i bibliografów. Na przygotowanych na potrzeby gry banknotach znalazły się z kolei wizerunki wybranych pracowników Instytutu – opiekunów Koła i jego sympatyków.

W roku 2020 z okazji 60-lecia działalności Koło opublikowało pracę zbiorową pod red. Olgi Kowalczyk i Jakuba M. Łubockiego *Student zawsze obecny:*

Studenci INIM na roll-upach promujących kierunki studiów oferowane w INIM

60 lat działalności Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Wrocławskiego (1960-2020)[42]. To doskonały przykład zaangażowania członków Koła, a także wykorzystywania w ich działalności umiejętności zdobywanych w trakcie studiów. Koło podejmowało też różnorodne inicjatywy kulturalne. W 2024 r. zorganizowało Kino Plenerowe „Poznajmy się przy filmie w plenerze", a także uzyskało akredytację medialną na Wrocławskie Targi Dobrych Książek 2024. W kwietniu 2025 r. zorganizowało natomiast w INIM „Dni Książki – Poznaj Książkę lepiej", podczas których odbyło się wiele spotkań z zaproszonymi gośćmi, w tym z pisarzem i prezesem Fundacji Olgi Tokarczuk – Ireneuszem Grinem.

42 Publikacja dostępna jest online w Repozytorium Uniwersytetu Wrocławskiego: https://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/publication//129271/edition/119426 (dostęp: 24.02.2026).

Po uruchomieniu kierunku publikowanie cyfrowe i sieciowe od roku akademickiego 2014/2015 przez pewien czas działało odrębne Koło Naukowe Edytorów „Futura". Jego nazwa nawiązywała do popularnego kroju pisma zaprojektowanego w latach 20. XX w. przez Paula Rennera i wiązała się z obszarem zainteresowań jego członków, tj. zagadnieniami współczesnego edytorstwa i typografii. Jedną z ważniejszych inicjatyw Koła była współorganizacja w 2016 r. warsztatów projektowania i typografii „Pchnąć w tę Łódź jeża", które odbyły się w Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi. Inną interesującą inicjatywą było przygotowanie w 2018 r. wystawy „Bibliothemata 2" poświęconej Andrzejowi Tomaszewskiemu z okazji 70-lecia jego urodzin i 50-lecia twórczej pracy wśród książek. W tym przypadku Koło połączyło swoje siły z reprezentantami Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu oraz Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Obecnie w Instytucie działa wyłącznie koło „Lorem Ipsum", do którego mogą należeć studenci wszystkich kierunków realizowanych w INIM.

KONKURSY I PRACE STUDENTÓW

Wsparcie rozwoju dodatkowych umiejętności praktycznych i naukowych studentów odbywa się w sposób dwutorowy: poprzez publikację najlepszych prac licencjackich i magisterskich oraz poprzez organizację różnych konkursów i projektów graficznych i typograficznych. Najlepszą areną publikacyjną i jednocześnie kuźnią warsztatu jest druk fragmentu pracy na łamach redagowanego w Instytucie czasopisma naukowego. Praktyka ta ma długą tradycję, wyróżniające się prace dyplomowe publikowane były bowiem już w latach 60. XX w. w „Rocznikach Bibliotecznych" oraz „Bibliotekoznawstwie". W ten sposób ukazały się m.in. fragmenty prac studenckich Krzysztofa Migonia, Anny Migoniowej i Artura Pilaka[43]. Obecnie prace takie drukowane są najczęściej na łamach „Roczników

43 S. Gruczyński, op. cit.

NIE CHCESZ SPRÓBOWAĆ?
TIMES NEW ROMAN
COMIC SANS
FUTURA
HELVETICA
ARIAL
LATO
PAPYRUS
BODONI
COOPER BLACK
CALIBRI
Allura
MONTSERRAT
BASKERVILLE

Bibliotecznych”[44], niekiedy także w formie monografii publikowanych w uznanych wydawnictwach[45].

Największą renomą wśród studentów cieszy się jednak konkurs pod nazwą „Studenci projektują” zainicjowany w 2013 r. przez ówczesną dyrektorkę Instytutu Bożenę Koredczuk, a od 2016 r. kierowany przez Ewę Repucho, przy wsparciu Rafała Werszlera. Uczestnicy – pracując indywidualnie lub w zespołach – przygotowują materiały wykorzystywane przy okazji różnych instytutowych wydarzeń, zwłaszcza konferencji naukowych. Są to zatem plakaty, programy konferencyjne, książki abstraktów, reklamy i materiały cyfrowe. Prace ocenia jury, w skład którego wchodzą dyrekcja Instytutu oraz osoby prowadzące przedmioty projektowe. Efektem konkursu są kreatywne projekty graficzne przygotowywane z użyciem profesjonalnych narzędzi do składu publikacji, a główną nagrodą – możliwość wdrożenia swojej pracy i opublikowania jej pod własnym nazwiskiem. Konkurs jest też okazją do wygrania ciekawych publikacji z zakresu projektowania i typografii.

Oprócz wymienionych inicjatyw wiele projektów wykorzystywanych później w praktyce powstaje również podczas zajęć z zakresu projektowania graficznego. Należą do nich projekty „Rekrutacja” oraz informator „Studenci dla studentów”. W ramach obu tych inicjatyw studenci we współpracy z Instytutowym Zespołem ds. Promocji tworzą różnorodne materiały dotyczące studiów i rekrutacji w INIM. Zwycięskie projekty są wydawane drukiem i publikowane na stronach WWW Instytutu.

44 Np. J. Urbańczyk, *Czytelnicza popularność twórczości Harlana Cobena w Polsce na tle adaptacji filmowych jego książek w latach 2012–2021*, „Roczniki Biblioteczne” 2022, R. 66, s. 271–292 [fragment pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem dr hab. M. Góralskiej, prof. UWr]; J. Pałosz, *Fan fiction jako współczesna forma publikowania. Próba charakterystyki zjawiska z punktu widzenia komunikacji sieciowej*, „Roczniki Biblioteczne” 2022, R. 66, s. 249–269 [fragment pracy magisterskiej napisanej pod kier. prof. dr. hab. M. Matwijowa].

45 Np. A. Lubińska, *Dzieje wydawnicze utworów Stanisława Przybyszewskiego w latach 1892–2015 w wybranych krajach europejskich*, Wrocław 2018 [publikacja pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem dr hab. B. Koredczuk, prof. UWr]; A.H. Markieta, *To Express the Spirit of Irresponsibility: Reflections on Polish Editions of Jaroslav Hašek's Works*, [w:] *Solidarity and Responsibility. Studies on Ethics, Esthetics and Culture*, red. A. Matusiak, A. Libura, A. Lewicki, Wiesbaden 2021 [fragment pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem dr hab. Agnieszki Wandel].

Co roku w ramach zajęć ilustracja satyryczna prowadzonych przez Rafała Werszlera studenci projektują i wykonują żart rysunkowy bez słów. W tym przypadku zwieńczeniem aktywności jest ekspozycja najlepszych prac w Galerii Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu.

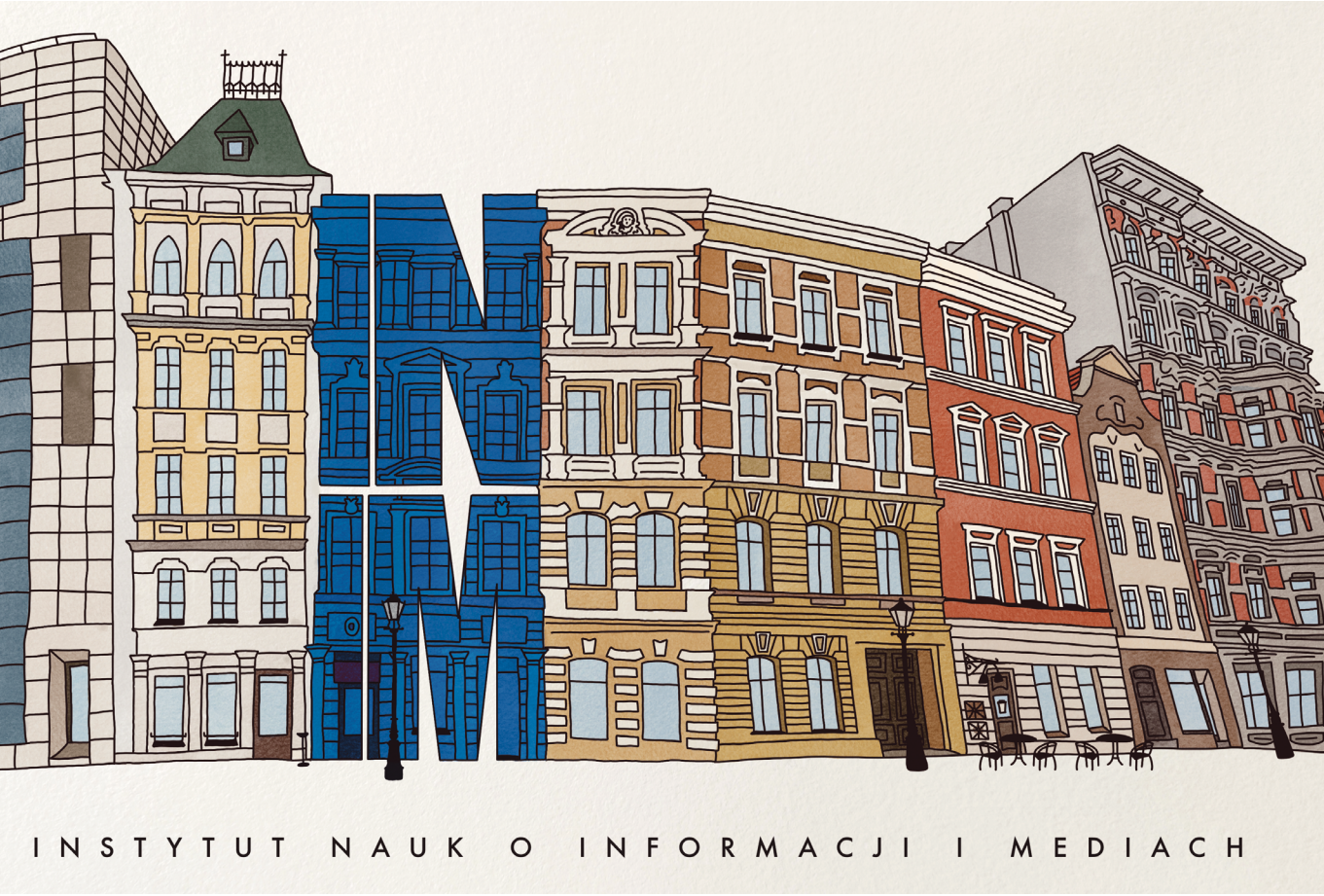

Zwycięskie prace w konkursie „Studenci projektują” z 2026 r. Po lewej projekt Apolonii Wiatrak (I miejsce), po prawej projekt Kornelii Niepiekły (III miejsce), na poprzedniej stronie projekt Filipa Doroszuka (II miejsce)

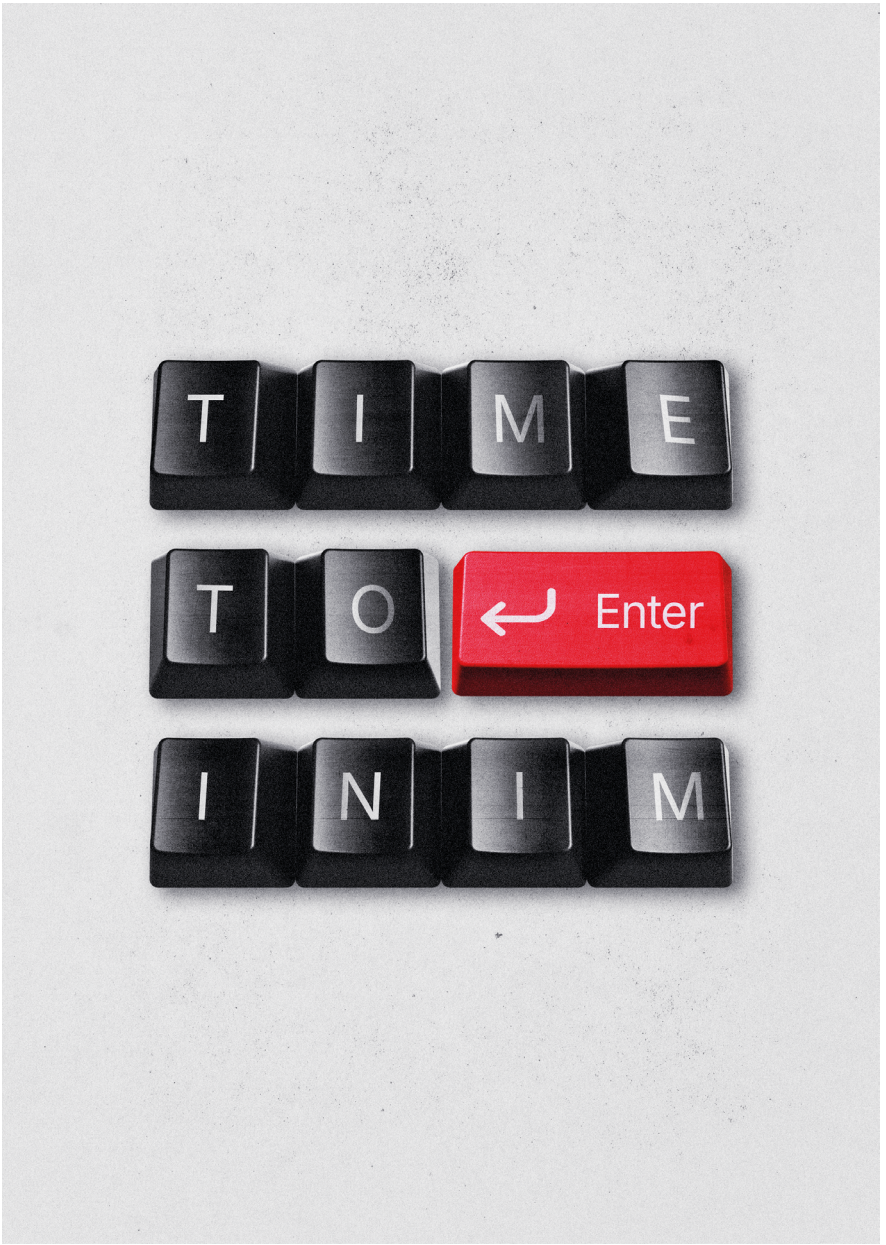

Pracownicy INIM podczas instytutowej Wigilii w 2025 r. Fot. Natalia Szczygielska

ANEKS

WAŻNIEJSZE NAGRODY NAUKOWE

W układzie chronologicznym od najnowszych. Wykaz nie obejmuje m.in. Nagród Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego.

- 2024 – Nagroda Naukowa SBP – Anna Lubińska za pracę: *Książka i biblioteka w wybranych pracach Umberta Eco. Studium bibliologiczne* (Wrocław 2024).
- 2023 – Nagroda Iuvenes Wratislaviae Wrocławskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk w dziedzinie nauk humanistyczno-społecznych – Jan Kaczorowski za pracę doktorską *Jan Le Witt i Jerzy Him - życie i twórczość*.
- 2021 – Nagroda Naukowa SBP – Bożena Koredczuk za pracę: *Badania nad książką, biblioteką i informacją w kręgu towarzystw naukowych: Komisja Bibliologii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (1953-2003)* (Wrocław 2021).
- 2021 – Nagroda ACADEMIA (Warszawskie Targi Książki Akademickiej i Naukowej Academia w Warszawie) – Renata Aleksandrowicz za monografię: *Książka w życiu seniorów na początku XXI wieku* (Warszawa 2020).
- 2019 – wyróżnienie Rektora Uniwersytetu Warszawskiego w Konkursie na najlepszą książkę akademicką i naukową ACADEMIA 2019 – Ewa Repucho i Tomasz Bierkowski za książkę: *Typografia dla humanistów. O złożonych problemach projektowania edycji naukowych* (Warszawa 2018).
- 2018 – Nagroda Naukowa SBP – Ewa Repucho i Tomasz Bierkowski za pracę: *Typografia dla humanistów. O złożonych problemach projektowania edycji naukowych* (Warszawa 2018).

- 2017 – wyróżnienie specjalne za opracowanie edytorskie w Konkursie na najlepszą książkę akademicką i naukową ACADEMIA 2017 – Ewa Repucho za książkę: *Typografia kompletna: kultura książki w twórczości Leona Urbańskiego* (Wrocław 2016).
- 2017 – Nagroda Naukowa SBP – Anna Żbikowska-Migoń i Marta Skalska-Zlat za pracę *Encyklopedia książki*, t. 1–2 (Wrocław 2017).
- 2016 – wyróżnienie Wrocławskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk „Iuvenes Wratislaviae" dla młodych Wrocławian za wybitne osiągnięcie naukowe lub artystyczne – Kamila Augustyn.
- 2016 – nagroda magazynu „Wydawca" i Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie w Konkursie na Książkę Edytorsko Doskonałą „Edycja" w kategorii Promocja edytorstwa – Ewa Repucho za książkę: *Typografia kompletna: kultura książki w twórczości Leona Urbańskiego* (Wrocław 2016).
- 2016 – Nagroda Dziennikarzy w Konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką (XX Jubileuszowe Poznańskie Dni Książki) – Ewa Repucho za książkę *Typografia kompletna: kultura książki w twórczości Leona Urbańskiego* (Wrocław 2016).
- 2015 – Nagroda Naukowa SBP – Małgorzata Korczyńska-Derkacz za pracę: *Kronika Państwowego Instytutu Książki (1945-1949)* (Warszawa 2015).
- 2015 – Nagroda Naukowa SBP – Dorota Siwecka za pracę: *Światowy model informacji bibliograficznej: programy i projekty (1950-2010)* (Warszawa 2015).
- 2013 – Nagroda Naukowa SBP – Aneta Firlej-Buzon za pracę: *Druki ulotne i okolicznościowe jako źródła do badań dziejów i kultury Dolnego Śląska lat 1945-1956* (Wrocław 2013).
- 2011 – Nagroda Naukowa SBP – Małgorzata Korczyńska-Derkacz za pracę: *Państwowy Instytut Książki (1946-1949) i jego rola w rozwoju bibliologii, bibliotekarstwa i kultury książki w Polsce* (Wrocław 2011).
- 2006 – Nagroda Naukowa SBP – Bogumiła Staniów za pracę: *Z uśmiechem przez wszystkie granice: recepcja wydawnicza przekładów polskiej książki dla dzieci i młodzieży w latach 1945-1989* (Wrocław 2006).

- 2002 – Nagroda Naukowa SBP – Marta Skalska-Zlat za pracę: *Bibliografia w Polsce 1945-1996. Naukoznawcza analiza dyscypliny* (Wrocław 2002).
- 1996 – Nagroda Naukowa SBP – Jadwiga Andrzejewska za pracę: *Bibliotekarstwo szkolne: teoria i praktyka*. T. 1–2 (Warszawa 1996).
- 1983 – Nagroda Naukowa SBP – Zofia Gaca-Dąbrowska za pracę: *Bibliotekarstwo II Rzeczypospolitej: zarys problemów organizacyjnych i badawczych* (Wrocław 1983).
- 1979 – Nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki zespołowa II stopnia za pracę naukową – Kazimiera Maleczyńska, Krzysztof Migoń, Aleksandra Mendykowa, Anna Migoń.
- 1978 – Nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za osiągnięcia naukowe – Anna Migoń.
- 1975 – wyróżnienie w konkursie Książka Dolnego Śląska – Aleksandra Mendykowa.
- 1975 – Medal 500-lecia Drukarstwa w Polsce (Ministerstwo Kultury i Sztuki) – Bronisław Kocowski, Krzysztof Migoń.

WAŻNIEJSZE GRANTY MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO, NARODOWEGO CENTRUM NAUKI ORAZ POLSKIEJ AKADEMII NAUK

W układzie alfabetycznym według nazwisk.

- Aleksandrowicz Renata: *Diagnoza czynników wykluczenia technologicznego osób w wieku 60+*, Narodowa Strategia Spójności: Kapitał Ludzki. Termin realizacji: 2010–2011.
- Aleksandrowicz Renata: *Kultura książki seniorów w Polsce*, grant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Termin realizacji: 2008–2010.
- Cisło Anna: *Odrodzenie irlandzkiej książki etnicznej: publikacje w języku irlandzkim w kulturze nowego państwa*, grant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Termin realizacji: 2011–2015.

- Firlej-Buzon Aneta: *Przydatność i wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł informacji do badań naukowych. Na przykładzie zbioru dolnośląskich druków ulotnych i okolicznościowych z lat 1945-1956*, grant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Termin realizacji: 2009–2012.
- Koredczuk Bożena: grant wydawniczy Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN na dofinansowanie wydania książki *Badania nad książką, biblioteką i informacją w kręgu towarzystw naukowych. Komisja Bibliologii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (1953-2003)* (Wrocław–Warszawa 2021). Termin realizacji: 2021.
- Koredczuk Bożena: grant wydawniczy Ministra Nauki i Informatyzacji na dofinansowanie publikacji książki *Początki teorii bibliologii. Dictionnaire raisonné de bibliologie (1802-1804) Gabriela Etienne'a Peignota. Analiza i recepcja* (Wrocław 2005). Termin realizacji: 2005.
- Koredczuk Bożena: *Wkład prawników polskich w kształtowanie kultury książki w zaborze rosyjskim*, grant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Termin realizacji: 2008–2010.
- Łach Anna: *Nauka w polskim dyskursie prasowym w latach 1975-2005: analiza naukometryczna, cechy genelogiczne i funkcjonalne*, konkurs NCN – Preludium. Termin realizacji: 2013–2014.
- Matwijów Maciej: *Zbiory materiałów życia publicznego jako typ książki rękopiśmiennej w czasach staropolskich (XVII-XVIII w.)*, konkurs NCN – OPUS 8. Termin realizacji: 2015–2018.
- Pawłowski Adam: *Metody i narzędzia lingwistyki korpusowej w badaniach bibliografii polskich wydawnictw zwartych z lat 1997-2017*, konkurs NCN – OPUS 12. Termin realizacji: 2017–2020.
- Piotrowska Renata (i in.): *Dzieci sieci 2.0. Kompetencje komunikacyjne młodych*, grant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Termin realizacji: 2013–2014.
- Repucho Ewa: *Sztuka czerni i bieli. Kultura książki w twórczości Leona Urbańskiego*, grant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Termin realizacji: 2009–2012.

- Rusińska-Giertych Halina: *Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie Oświecenia*, grant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Termin realizacji: 2011–2014.
- Setkowicz-Szymanowicz Katarzyna: *Analiza treści rękopisu portugalskiego tłumaczenia romansu rycerskiego Feliciano de Silva pt.* Florisel de Niquea III *pod kątem recepcji dzieła na terenie Portugalii*, konkurs NCN – Miniatura 4. Termin realizacji: 2020–2021.
- Wandel Agnieszka: *Przemiany współczesnej książki popularnonaukowej dla dzieci i młodzieży (na przykładzie francuskiej oferty wydawniczej)*, konkurs NCN – Sonata 6. Termin realizacji: 2014–2017.

GRANTY WEWNĘTRZNE ORAZ IDUB UWR

W układzie alfabetycznym według nazwisk.

- Augustyn Kamila: *O czym mówimy, kiedy mówimy o książce? Analiza doświadczeń czytelników*. Termin realizacji: 2022–2024.
- Brzozowska Kinga (doktorantka): *Poszukiwania średniowiecznej książki rękopiśmiennej w wybranych bibliotekach naukowych i kościelnych w Krakowie. Analiza bibliologiczno-bibliotekoznawcza współczesnych kolekcji*. Termin realizacji: 2016.
- Chłopkowska Dorota (doktorantka): *Formaty opisu i wymiany danych w elektronicznych źródłach informacji bibliograficznej na świecie - zmiany (1950-2012)*. Termin realizacji: 2012.
- Hojka Bożena: *Słowniki ilustrowane i obrazkowe dla dzieci - analiza formy edytorskiej*. Termin realizacji: 2014–2015.
- Józefiak Magdalena, Konatowska-Ciszek Olga (doktorantki): *Polityka open access w Szwajcarii i szanse powodzenia tej idei w Polsce*. Termin realizacji: 2014–2015.

- Kaczorowski Jan (doktorant): *Badania biograficzne i źródłowe na temat życia i twórczości polskich artystów emigracyjnych Jana Lewitta oraz Jerzego Himma*. Termin realizacji: 2015.
- Kaczorowski Jan (doktorant): *Zbadanie i opracowanie archiwum polskiego artysty emigracyjnego Jerzego Hima, przechowywanego w Archive of Art And Design przy Victoria and Albert Museum w Londynie*. Termin realizacji: 2014–2015.
- Kaczorowski Jan: *Badania wstępne i opracowanie metodologii przygotowania katalogu sygnatur polskich artystów użytkowych I poł. XX w.* Termin realizacji: 2024–2025.
- Kaczorowski Jan: *Działalność spółki Lewitt-Him w Londynie. Kontynuacja badań biograficznych i archiwalnych na temat życia i twórczości Jana Lewitta i Jerzego Himma*. Termin realizacji: 2016.
- Łach Anna (doktorantka): *Czy media kształtują nasze myślenie o nauce? Analiza korelacji medialnego i potocznego obrazu źródeł naukowych.* Termin realizacji: 2015.
- Łach Anna: *Bibliometryczna ocena czasopisma „Roczniki Biblioteczne" – analiza cytowań i kierunków przepływu wiedzy.* Termin realizacji: 2018–2019.
- Piotrowska Renata: *Działalność polskich bibliotek jako wsparcie edukacji formalnej (w opinii nauczycieli)*. Termin realizacji: 2014.
- Setkowicz-Szymanowicz Katarzyna: *Recepcja dzieł Feliciano de Silva w Portugalii w XVI wieku: analiza porównawcza wydań hiszpańskich i portugalskich.* Termin realizacji: 2022–2023.
- Wałek Anna (doktorantka): *Polskie zasoby typu Open Access w ramach projektów międzynarodowych*. Termin realizacji: 2012–2013.

WAŻNIEJSZE KONFERENCJE NAUKOWE

W układzie chronologicznym od najnowszych.

- Od Kaspra Elyana do cyberprzestrzeni. 550-lecie druku w języku polskim (26–28 listopada 2025; kierownik: Aneta Firlej-Buzon)
- Książka artystyczna. Obecność i nieobecność (21–22 marca 2024; kierownik: Paweł Bernacki)
- Pod prąd. Publikowanie między niszą a mainstreamem (23–24 listopada 2023; kierownik: Ewa Repucho)
- Ideologie a komunikacja piśmienna (17–18 listopada 2022; kierownik: Maciej Matwijów)
- Od książki do czytelnika (19–20 kwietnia 2021; kierownik: Anna Cisło)
- Publikowanie po przełomie cyfrowym (21–22 listopada 2019)
- Big Data w humanistyce i naukach społecznych (22–23 listopada 2018)
- Funkcje bibliotek – dawniej i dziś (22–23 listopada 2017)
- Kultura książki w humanistyce współczesnej (23–24 listopada 2016)
- Przełamując granice książki. Perspektywa twórcy, odbiorcy, badacza (2–4 grudnia 2015)
- Metody i narzędzia badań piśmiennictwa cyfrowego i jego czytelników/użytkowników (3–5 grudnia 2014)
- Książka i biblioteka w procesie komunikacji społecznej (4–6 grudnia 2013)
- Kulturowa tożsamość książki (5–7 grudnia 2012)
- W poszukiwaniu odpowiedniej formy. Rola wydawcy, typografa, artysty i technologii w pracy nad książką (23–25 listopada 2011)
- Dobra kultury w Sieci. Dostępność i wymiana informacji (7–8 grudnia 2010)
- Czytanie – czytelnictwo – czytelnik... (1–3 grudnia 2009)
- Uniwersum piśmiennictwa wobec komunikacji elektronicznej (2–4 grudnia 2008)
- Świat w obrazach: zbiory graficzne w instytucjach kultury, ich typologia, organizacja i funkcje (6–7 grudnia 2007)

- Jubileusz 50-lecia Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (8–9 grudnia 2006)
- Druki ulotne i okolicznościowe: wartości i funkcje (8–10 października 2004)
- Biblioterapia w bibliotekach. Zakres, formy, metody (10–11 października 2003)
- Typografia komputerowa a środki masowej komunikacji (22–25 maja 2003)
- Typografia komputerowa – prepress – perspektywy i zagrożenia (17–19 października 2002)
- Książka ilustrowana w procesie komunikacji społecznej (2–3 grudnia 1999)
- Bibliologia wobec wielojęzyczności (22–23 listopada 1993)
- Humanista przy komputerze (12–15 listopada 1991)
- Historyczna typologia książki polskiej (11–14 listopada 1990)
- Kulturowe i naukowe konteksty bibliofilstwa (3–6 grudnia 1987)
- Historia książki śląskiej (23–24 października 1987)
- Problemy badawcze i dydaktyczne księgoznawstwa i bibliotekoznawstwa współczesnego (23–24 października 1981)
- Badania bibliologiczne i bibliotekoznawcze w środowisku wrocławskim (1980)
- Stan i perspektywy badań bibliologicznych w Polsce (listopad 1979)
- Rola książki w kształtowaniu kultury umysłowej (1972)

WYBÓR PRAC O INSTYTUCIE

Bednarska-Ruszajowa K., *Instytut Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Jubileusz ćwierćwiecza*, „Przegląd Biblioteczny" 1983, z. 1, s. 3–12.

Firlej-Buzon A., *Zakład Bibliografii i Informacji Naukowej*, [w:] *Kultura książki w humanistyce współczesnej*, pod red. B. Koredczuk i K. Augustyn, Wrocław 2018, s. 303–308.

Góralska M., *Zakład Książki Współczesnej i Edytorstwa*, [w:] *Kultura książki w humanistyce współczesnej*, pod red. B. Koredczuk i K. Augustyn, Wrocław 2018, s. 309–315.

Gruczyński S.J., *Katedra Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (1956-1967)*, „Roczniki Biblioteczne" 1967, R. 11, z. 3/4, s. 467–482.

Herden E., Koredczuk B., *Badania naukowe w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 1956-2006. Próba syntezy i oceny*, [w:] *Dokument, książka i biblioteka w badaniach naukowych i nauczaniu uniwersyteckim*, red. M. Skalska-Zlat, A. Żbikowska-Migoń, Wrocław 2008, s. 181–200.

Koredczuk B., *Zakład Teorii i Historii Książki - dokonania naukowe w latach 2006-2016*, [w:] *Kultura książki w humanistyce współczesnej*, pod red. B. Koredczuk i K. Augustyn, Wrocław 2018, s. 285–294.

Mendykowa A., *Studium Bibliotekoznawstwa dla Pracujących w Uniwersytecie Wrocławskim (1956-1967)*, „Roczniki Biblioteczne" 1967, R. 11, z. 1/2, s. 483–521.

Staniów B., *Zakład Bibliotekoznawstwa i jego pracownicy w latach 2006-2016*, [w:] *Kultura książki w humanistyce współczesnej*, pod red. B. Koredczuk i K. Augustyn, Wrocław 2018, s. 295–301.

Żbikowska-Migoń A., *Prace naukowo-badawcze w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (1956-1976)*, „Roczniki Biblioteczne" 1977, R. 21, z. 1/2, s. 485–497.

Żbikowska-Migoń A., *Wrocławski Instytut Bibliotekoznawstwa jako ośrodek badań naukowych*, „Annales Silesiae" 1984, t. 13, s. 41–52.

Oś czasu – kroki milowe w dziejach wrocławskiego ośrodka badań nad książką, informacją i komunikacją piśmienną

	Struktura	Rok	Wydarzenia	Siedziba
24.11.1956–1.10.1969 Katedra Bibliotekoznawstwa Wydział Filologiczny		1956	Studium Bibliotekoznawstwa dla Pracujących	Biblioteka Uniwersytecka, ul. Karola Szajnochy 7/9
		1956	Katedra Bibliotekoznawstwa. Zarządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 listopada 1956 r.	
		1957	Bibliotekoznawstwo – studia stacjonarne „Roczniki Biblioteczne" (t. 1, 1957–)	
		1960	Studenckie Koło Naukowe Bibliotekoznawców	
		1963	Pierwsze seminaria doktoranckie (prof. A. Knota i prof. K. Głombiowskiego)	
		1966	„Acta Universitatis Wratislaviensis. Bibliotekoznawstwo" (t. 1–30, 1966–2011)	
1.10.1969–15.11.2003 Instytut Bibliotekoznawstwa Wydział Filologiczny	Zakład Teorii i Socjologii Książki Zakład Historii Książki Zakład Nauki o Książce	1969	Powstanie Instytutu i podział na zakłady	Biblioteka Uniwersytecka, ul. Świętej Jadwigi 3/4
		1970	Ogólnopolski Organ Szkół Wyższych „Studia o Książce" (t. 1–19, 1970–1993)	
	Zakład Teorii i Socjologii Książki Zakład Historii Książki i Bibliotek Zakład Bibliotekoznawstwa Zakład Bibliografii i Informacji Naukowej	1975	Nowa struktura Instytutu	
		1977	Zaoczne Studium Doktoranckie	
		1979	Studia Podyplomowe (kierunki: bibliotekoznawstwo, bibliotekarstwo szkolne, edytorstwo)	
	Zakład Teorii i Historii Książki Zakład Edytorstwa Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej	1984	Nowa struktura Instytutu	
		1989	Polskie Towarzystwo Bibliologiczne. Oddział Wrocławski	
		1990	Pierwsza pracownia komputerowa	
	Zakład Teorii i Historii Książki Zakład Edytorstwa Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Zakład Książki Współczesnej	1992	Nowa struktura Instytutu	
		1994	Podyplomowe Studium Wydawnicze	
		1998	Studia podyplomowe (bibliotekoznawstwo i informacja naukowa, bibliotekoznawstwo – studia kwalifikacyjne dla nauczycieli-bibliotekarzy) Program transferu punktów kredytowych ECTS	

15.11.2003–1.05.2022 Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Wydział Filologiczny	Zakład Teorii i Historii Książki Zakład Książki Współczesnej i Edytorstwa Zakład Bibliotekoznawstwa Zakład Bibliografii i Informacji Naukowej	**2003** Nowa nazwa i struktura Instytutu
		2005 System boloński – studia dwustopniowe: I stopnia (licencjackie) i II stopnia (magisterskie)
		2011 Studia Podyplomowe (techniki multimedialne i informacyjne oraz nowe techniki w edytorstwie)
		2012 „Studia o Książce i Informacji" (dawniej „Bibliotekoznawstwo", t. 31–37, 2012–2018)
		2013 Nowy kierunek studiów – publikowanie cyfrowe i sieciowe Pierwsza edycja konkursu „Studenci projektują"
		2015 Studia podyplomowe (wydawca produktów cyfrowych)
		2017 *Encyklopedia książki*, pod red. M. Skalskiej-Zlat i A. Żbikowskiej-Migoń
		2018 Pracownia Humanistyki Cyfrowej
1.05.2022– Instytut Nauk o Informacji i Mediach Wydział Filologiczny (do 31.08.2024) Wydział Komunikacji Społecznej i Mediów (od 1.09.2024)	Zakład Bibliografii i Analizy Danych Zakład Edytorstwa i Projektowania Publikacji Zakład Interdyscyplinarnych Badań nad Książką i Komunikacją Zakład Mediów Cyfrowych	**2022** Nowa nazwa i struktura Instytutu Nowy kierunek studiów magisterskich – zarządzanie informacją
		2023 Pracownia Badań nad Sztuką Książki
		2024 Nowy wydział UWr – Wydział Komunikacji Społecznej i Mediów współtworzony przez Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej oraz Instytut Nauk o Informacji i Mediach

Rafał Werszler, wykładowca i współtwórca instytutowego archiwum fotograficznego

Wydawnictwo
Uniwersytetu
Wrocławskiego

Instytut Nauk o Informacji i Mediach
Uniwersytetu Wrocławskiego

www. inim.uwr.edu.pl

Egzemplarz promocyjny, nie do sprzedaży

